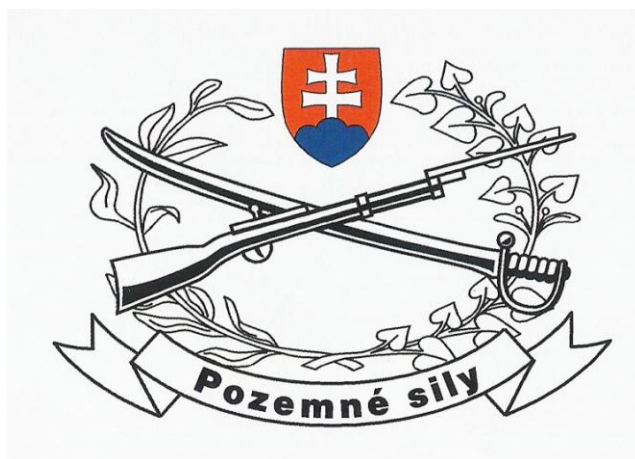

VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SPG – 3 - 27 /Žen

Neutajované

SLUŽOBNÁ POMÔCKA

METODIKA VÝCVIKU MALÝCH ŽENIJNÝCH JEDNOTIEK, SKUPÍN A ODDIELOV

TRENČÍN 2007

VELITEĽSTVO POZEMNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

-
SPG – 3-27 / Žen

Neutajované

Schvaľujem:
Veliteľ pozemných síl OS SR
generálmajor   Ing. Milan MAXIM

Trenčín   2007

SLUŽOBNÁ POMÔCKA

**METODIKA VÝCVIKU
MALÝCH ŽENIJNÝCH JEDNOTIEK,
SKUPÍN A ODDIELOV**

TRENČÍN 2007

ÚVOD

(1) Táto služobná pomôcka obsahuje charakteristiku, organizačné zloženie, materiálne a technické zabezpečenie a zásady bojového použitia malých ženijných jednotiek, skupín a oddielov v základných druhoch bojovej činnosti. Stanovuje zásady a spôsob vedenia bojovej dokumentácie, organizáciu súčinnosti s veliteľmi mechanizovaných a tankových jednotiek a útvarov. Zahrňuje zásady pre velenie malým ženijným jednotkám (skupinám, oddielom) a organizáciu spojenia s nimi.

(2) Služobná pomôcka nadväzuje na vojenský predpis Metodika prípravy ženijných jednotiek, veliteľov a štábov (Žen-51-3) a služobnú pomôcku Programy odborného výcviku vojenských profesionálov ženijných odborností /SPG-3-3 (Žen)/.

(3) V schémach sú použité taktické značky a skratky ujednotené v armádach NATO. Pojmy **protipechotné míny**, **protipechotné mínové polia** a **zmiešané mínové polia** treba chápať iba v súvislosti s prekonávaním týchto mínových polí položených nepriateľom s cieľom obnoviť stav pred začatím ozbrojeného konfliktu alebo za účelom odmínovacích prác po skončení ozbrojeného konfliktu.

PRVÁ HLAVA

VŠEOBECNÉ ZÁSADY

Čl.1

Súčasný boj sa vyznačuje rozhodnosťou, vysokou manévrovateľnosťou, dynamickosťou, rýchlymi a náhlymi zmenami bojovej situácie a kladie stále vyššie požiadavky na jeho efektívne zabezpečenie, účelné využitie všetkých jednotiek ženijnej podpory a ich bojových prostriedkov. Splnenie uvedených požiadaviek vyžaduje od veliteľov ženijných jednotiek už v mieri dobre organizovať a riadiť každodenný výcvik svojich podriadených a pripravovať ich tak k úspešnému plneniu úloh ženijnej podpory.

Čl.2

(1) Úlohy ženijnej podpory boja na taktickom stupni plnia ženijné roty mechanizovaných brigád a z nich vyčleňované skupiny a oddiely. Vyčleňované skupiny, oddiely a jednotky plnia úlohy samostatne alebo v súčinnosti s ostatnými jednotkami.

(2) **Ženijnú skupinu** spravidla tvorí časť, jedno alebo niekoľko ženijných družstiev s vyčlenenou technikou a materiálom spravidla od ženijných rôt mechanizovaných brigád. Je určená k plneniu čiastkových úloh ženijnej podpory. Úlohy plnia samostatne alebo v súčinnosti s mechanizovanou (tankovou) jednotkou, poprípade s jednotkami iných odborností. Ich zloženie určuje príslušný veliteľ v závislosti na plnení úlohy.

(3) **Ženijný oddiel** tvorí ženijná čata spravidla vyčleňovaná od ženijných rôt mechanizovaných brigád, až rota vyčlenená od ženijného práporu s technikou a materiálom, poprípade posilnená mechanizovanými jednotkami podľa rozhodnutia veliteľa. Je určený k plneniu úloh v súlade so zámerom veliteľa. Úlohy plní spravidla v súčinnosti s mechanizovanými a tankovými jednotkami a útvarmi.

Čl.3

Oddiel k zabezpečeniu pohybu (OZP) je určený k zabezpečeniu rýchleho tempa postupu mechanizovanej brigády. Núdzovo upravuje cesty, odstraňuje prekážky a zátarasy pri presunoch jednotiek a útvarov, pri

prielome obrany nepriateľa, pri zabezpečení obchvatu nepriateľa jednotkami brigády ako i pri presakovaní skupín brigády do hĺbky postavení nepriateľa. Spravidla sa do oddielu k zabezpečeniu pohybu začleňujú ženijné jednotky s odtarasovacími prostriedkami a prostriedkami pre mechanizáciu cestných a mostných prác. Posilňuje sa jednotkami RCHBO k vykonávaniu dekontaminácie kontaminovaného terénu.

Čl.4

(1) V súčasných technológiach stratila malá ženijná jednotka uvádzaná ako **PZO** svoje opodstatnenie, pretože úlohu PZO preberá diaľkové mínovanie. Mínové polia sa však budú naďalej zriaďovať organickými ženijnými jednotkami (mínovanie mimo dotyk, v predstihu bojovej činnosti alebo rozvoz mín pre ostatné jednotky).

(2) K ničeniu dôležitých cieľov nepriateľa pred predným okrajom mechanizovanej brigády a v hĺbke zostavy nepriateľa sa bude využívať **mínovanie na diaľku pomocou delostrelectva**. Ktoré ciele a v akom poradí sa budú diaľkovo zamínovávať určí kompetentný veliteľ. Spravidla sa budú zamínovávať veliteľské stanovišťa, priestory rozmiestnenia delostrelectva, pristávacie plochy pre vrtuľníky, presunujúce sa jednotky na čiaru zasadenia, radioelektronické prostriedky, prostriedky na vykonávanie prieskumu a prostriedky PVO v súlade s ustanoveniami predpisu Del 1-2 „Bojové použitie delostrelectva ozbrojených síl Slovenskej republiky“.

Čl.5

(1) **Sprievodná skupina (Ssk)** je určená na zriaďovanie priechodov v záatarasách všetkých druhov, nenáročnú úpravu ciest, vyhľadávanie obchádzok, prekonávanie prekážok a málo únosného terénu. Je vybavená prostriedkami pre zriaďovanie priechodov vo výbušných záatarasách, náradím a materiálom k zriaďovaniu priechodov v nevýbušných záatarasách, prostriedkami pre vytyčovanie priechodov a k úprave ciest. Postupuje v zostave práporov. Vytvára sa k ženijnej podpore útoku mechanizovaných práporov brigád.

(2) Zloženie ženijnej sprievodnej skupiny určuje veliteľ mechanizovaného (tankového) práporu vo svojom operačnom rozkaze. Vytvára sa z pridelených ženijných síl a prostriedkov a posilňuje sa tankami s návesnými zariadeniami. Veliteľom skupiny sa spravidla určuje veliteľ pridelenej ženijnej jednotky. Pri nedostatku ženijných síl sa vytvára sprievodná skupina len z prostriedkov mechanizovaných (tankových) práporov.

Čl.6

Skupina pre úpravu ciest (SkUc) je určená k úprave pozdĺžnych a priečných ciest v priestore zodpovednosti mechanizovanej brigády. Udržiava cesty v prevádzkyschopnom stave, obnovuje a zosilňuje mosty a zriaďuje obchádzky v pásme zodpovednosti brigády alebo pri rozmiestnení vojsk mimo boj. Táto skupina musí byť pripravená v súlade s rozhodnutím veliteľa brigády v priebehu obrany ničiť určené úseky ciest a cestné objekty, hlavne na smere útoku nepriateľských tankov. V mechanizovanej brigáde sa vytvára z jednotiek ženijnej rot. Môže byť podľa situácie posilnená mechanizovanou jednotkou a tankami s návesnými zariadeniami.

Čl.7

(1) **Ženijná prieskumná hliadka (ŽPsH)** sú ženisti a ženijní prieskumníci začleňovaní do prieskumných orgánov brigády k získaniu správ ženijného charakteru o nepriateľovi a teréne.

(2) Ženijná prieskumná hliadka začleňovaná do prieskumných orgánov mechanizovanej brigády (samostatných prieskumných hliadok) sa vytvára zo ženijných alebo ženijných prieskumných jednotiek brigády, podľa rozhodnutia veliteľa brigády (útvaru), pod vedením ženijného poddôstojníka. Podľa jej zloženia sa jej vydáva úloha získať správy ženijného charakteru o nepriateľovi a teréne pred zostavou, na bokoch a v hĺbke bojovej zostavy nepriateľa.

(3) Ženijná prieskumná hliadka ako orgán ženijného prieskumu sa vytvára zo ženijných a ženijných prieskumných jednotiek, pod vedením ženijného poddôstojníka, k získaniu podrobných údajov o teréne a terénnych predmetoch a iných správ potrebných pre organizovanie, zabezpečenie a včasné splnenie konkrétnych úloh ženijnej podpory. Vytvára sa a dostáva úlohy podľa rozhodnutia veliteľa brigády.

Čl.8

Ženijná pozorovacia hliadka (ŽPozH) ako orgán ženijného prieskumu je určená k vedeniu ženijného prieskumu pozorovaním, popr. načúvaním. Je riadená veliteľom ženijnej prieskumnej jednotky alebo priamo prieskumnými orgánmi brigády. Svoju úlohu plní z pozorovacieho stanovišťa.

Čl.9

K ničeniu dôležitých objektov vytvára oprávnený veliteľ **deštrukčný oddiel (DO)**, ktorého úlohou je pripraviť objekt na ničenie, brániť ho a na rozkaz ho zničiť.

Deštrukčný oddiel tvorí:

a) **Jednotka ochrany ničeného objektu (JONO)**

Jednotku ochrany ničeného objektu ustanovuje oprávnený veliteľ (napríklad veliteľ mechanizovanej brigády) najčastejšie z mechanizovaných jednotiek. Jednotka ochrany ničeného objektu sa určuje pri ničení dôležitých objektov pre operačný plán. Zabezpečuje ochranu ženijných jednotiek, ktoré pripravujú objekt k ničeniu, obranu a ochranu objektu pripraveného na ničenie, riadenie dopravy a prepravy civilného obyvateľstva a utečencov v priestore ničenia.

b) **Skupina prípravy ničenia (SkPN)**

Vyčleňuje sa so ženijných jednotiek v zložení podľa charakteru plnenia úlohy. Zabezpečuje technickú prípravu ničenia:

1. prieskum objektu,
2. vypracovanie plánu ničenia, vrátane kalkulácie potrebného materiálu (i zálohy), prostriedkov a času,
3. zloženie náloží a zriadenie roznetovej siete na požadovaný stupeň pohotovosti,
4. vybudovanie stanovišťa roznetovej hliadky s priamym výhľadom na objekt ničenia.

c) **Roznetová hliadka (RH)**

Určuje ju spravidla veliteľ skupiny prípravy ničenia zo svojej jednotky v sile jeden plus traja. Ak pripravovala objekt k ničeniu iná jednotka ako ženijná, napríklad mechanizovaná alebo delostrelecká, určuje roznetovú hliadku jej veliteľ. Jej úlohou je vykonávať technickú kontrolu roznetovej siete a náloží v objekte pripravenom na ničenie, na rozkaz vykonať zmenu stupňa pohotovosti, na rozkaz vykonať odpálenie náloží a zistiť výsledok ničenia a podať o tom hlásenie.

Čl.10

(1) Podľa rozhodnutia veliteľa mechanizovanej brigády môže byť organizovaná aj iná ženijná skupina alebo oddiel z organických a pridelených ženijných jednotiek k splneniu špeciálnych úloh ženijnej podpory. Sú to ženijné jednotky vyčlenené napríklad do: **odtarasovacej skupiny** v sile až jednej ženijnej čaty, alebo do **odtarasovacieho oddielu**

v sile až jednej ženijnej rotý určenej k plneniu úloh ženijnej podpory prielomu opevneného priestoru nepriateľa.

(2) Ďalej môže byť vyčlenený **oddiel k odstraňovaniu následkov** po použití zbraní hromadného ničenia v sile čaty od ženijných rôt mechanizovaných brigád alebo až rotý vyčlenenej od ženijného práporu, určenej k plneniu úloh ženijnej podpory prechodu rozrušeného terénu zbraňami hromadného ničenia. Zloženie, materiálne a technické zabezpečenie skupiny (oddielu) musí zodpovedať stanovenej úlohe a rozsahu poškodenia. Pri plnení samostatných úloh sa môžu ženijné jednotky prideliť mechanizovaným (tankovým) jednotkám alebo útvarom. Pridelené ženijné jednotky sú podriadené veliteľovi mechanizovanej brigády a veliteľom mechanizovaných (tankových) jednotiek.

Čl.11

(1) Použitie malých ženijných jednotiek **pri prechodových fázach operácie** má z hľadiska poskytovania ženijnej podpory veľký význam. Ženijná jednotka brigády môže byť vyčlenená k plneniu úloh ženijnej podpory pri prechodných fázach operácií ako sú : nadviazanie dotyku s nepriateľom, stretný boj, presun, spojenie síl, ústup, vystriedanie jednotiek v boji a vytvára sa z organických alebo pridelených ženijných jednotiek a prostriedkov v súlade s úlohami ženijnej podpory, ktoré bude plniť. Zloženie, materiálne zabezpečenie a technické vybavenie musí umožňovať jej samostatnú bojovú činnosť po celú dobu pôsobenia.

(2) Plnenie úloh ženijnej podpory vyčlenenou ženijnou jednotkou v krycích silách musí zabezpečiť splnenie úloh ženijného prieskumu predpokladanej činnosti brigády.

a) Pri ústupe je hlavnou úlohou zabezpečenie mobility vlastných jednotiek a opatrenia proti mobilite protivníka.

b) Pri vystriedaní jednotiek v boji :

1. na mieste – prevzatie zátarás,
2. pri prechode priestorom smerom dopredu- úprava ciest vrátane odstraňovania prekážok všetkých druhov,
3. pri prechode priestorom smerom dozadu - zriaďovanie ženijných zátarás všetkých druhov, ničenie ciest a objektov na nich, dočasné uzatvorenie priechodov vo vlastných mínových poliach.

c) Pri dotyku jednotiek (spojení) – plnenie úloh v oblasti mobility uvoľňovaním ciest, čistením od zátarás vytvorených nepriateľom.

d) Pri presune – údržba ciest pre presun jednotiek brigády, prekonávanie zátarás všetkých druhov, čistenie od mín priestorov sústredenia jednotiek brigády.

e) Pri nadviazaní dotyku – plnenie úloh zabezpečenia mobility výstavbou a údržbou ciest a cestných objektov, prekonávanie ,zriadenia výbušných zátarás nepriateľa, zriaďovanie výbušných zátarás na podporu bokov postupujúcich jednotiek.

(3) Ženijná jednotka vyčlenená do krycích síl plní vždy najdôležitejšie opatrenia v počiatočnom vykonávaní úlohy a ostatné ženijné jednotky brigády plnia ďalšie úlohy ženijnej podpory. Po splnení úloh v krycích silách sa začleňuje do organickej ženijnej jednotky a plní úlohy ženijnej podpory podľa predurčenia a rozhodnutia veliteľa.

(4) Jednou z dôležitých úloh brigády pri vedení útočného boja bude prekonávanie vodnej prekážky. Úlohou vyčlenenej ženijnej jednotky v krycích silách bude vykonať ženijný prieskum zátarás položených jednotkami nepriateľa, prieskum ciest k vodnej prekážke a ciest v jej bezprostrednej blízkosti. Ďalšou úlohou je odstraňovanie zátarás všetkých druhov na smeroch činnosti brigády ako i ničenie a zatarasovanie ciest, ktorých nepriateľ využíva k odchodu od vodnej prekážky.

(5) Podstatné pri plnení týchto úloh je, že akým spôsobom budú zabezpečené úlohy ženijnej podpory jednotkami predmostia, tak bude následne úspešný prielom trasy cez prekážku. Vyčlenená ženijná jednotka na podporu jednotiek v mieste prechodu poskytuje ženijnú podporu na obranu predmostia zabezpečením údržby ciest a odtarasovania a pomáha pri zabezpečení dosiahnutia palebnej pozície útočnými jednotkami. Ženijná podpora vo fáze opevnenia spočíva v plnení úloh ženijnej podpory útočiacich jednotiek za prekážkou k splneniu operačného cieľa.

Čl.12

(1) Použitie ženijných jednotiek **v aeromobilných operáciach** bude aktuálne v prípade, že sa brigáda zúčastní operácie v mnohonárodných silách mimo územia SR a budú sa z organických a pridelených ženijných jednotiek vyčleňovať jednotky podľa charakteru plnenia úloh.

(2) Pretože aeromobilná operácia je integrálnou súčasťou pozemného boja a závisí na dôkladnom a aktuálnom spravodajstve, musí byť vyčlenená ženijná jednotka brigády schopná plniť úlohy v orgánoch podľa rozhodnutia veliteľa brigády. Jej zloženie, materiálne a technické zabezpečenie musí umožňovať viesť dostatočnú ženijnú činnosť pri zabezpečení vysadzovanej jednotky (práporu) brigády.

(3) Podľa charakteru plnenia úlohy napríklad zmocnenia sa objektu dôležitého významu (most, priesmyk, energetické zariadenie), aby ho nepriateľ nemohol pri ústupe zničiť, bude vyčlenená ženijná jednotka plniť úlohy ženijného prieskumu zátarás a obranných postavení nepriateľa, ciest, vodných prekážok, prepravísk, možnosti pre zriaďovanie priechodov v zátarasách a priechodov cez prekážky. Veľmi dôležité bude zistiť aký je stav ciest pre manéver vlastných vojsk.

(4) Úlohou ženijnej jednotky vysadenej do priestoru bojovej činnosti spolu s mechanizovanými jednotkami je ženijne zabezpečiť miesta pristátia jednotiek brigády, ako i zabezpečenie presunu bojových jednotiek brigády do bojového priestoru. V neposlednej rade je to ženijná podpora pri ovládnutí a obsadení cieľového priestoru bojovými jednotkami.

DRUHÁ HLAVA

ORGANIZÁCIA, MATERIÁLNE A TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE VÝCVIKU MALÝCH ŽENIJNÝCH JEDNOTIEK, SKUPÍN A ODDIELOV

Čl.13

Výcvik malých ženijných jednotiek, skupín a oddielov (ďalej len malých ženijných jednotiek) sa plánuje a vykonáva k zvládnutiu dôležitých odborných úloh podľa ustanovení vojenského predpisu Metodika prípravy ženijných jednotiek, veliteľov a štábov (Žen-51-3), ako aj ostatných vojenských predpisov.

Čl.14

Pre výcvik malých ženijných jednotiek sa používajú všetky metódy základného a poľného výcviku, hlavne výklad, ukážka s vysvetlením, nácvik, kontrolné cvičenie, komplexný nácvik, takticko-poradové cvičenie a prípravné odborné taktické cvičenie. Výcvik malých ženijných jednotiek spravidla vrcholí odborným taktickým cvičením alebo súčinnosným taktickým cvičením.

Čl.15

Výcvik malých ženijných jednotiek v predmetoch odbornej prípravy musí byť podriadený cieľu poľného výcviku a potrebám predmetu „Taktická a odborná taktická príprava“. Do začatia komplexných nácvikov malých ženijných jednotiek je nutné splniť témy, ktoré sú uvedené v príslušných článkoch tohto vojenského predpisu.

Čl.16

(1) Výcvik malých ženijných jednotiek pre činnosť v **oddieli k zabezpečeniu pohybu** mechanizovanej brigády sa organizuje u ženijných rôt mechanizovaných brigád a rôt ženijného práporu. Do začatia komplexných nácvikov musia jednotky v jednotlivých predmetoch bojovej prípravy zvládnuť tieto témy:

- a) v prieskumnej príprave: konštrukciu, kladenie a zneškodňovanie mín nepriateľa a jeho ženijné zátarasy, činnosť ženijnej prieskumnej hliadky, prieskum ženijných zátarás, mostov, vodných prekážok, ciest a pomocných ciest a zisťovanie zaťažiteľnosti mostov;

- b) v taktickej a odbornej taktickej príprave: prostriedky vzdušného napadnutia a boj s nízko lietajúcimi lietadlami a vrtuľníkmi nepriateľa;
- c) v predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich konštrukciu, roznet ohňom a elektrický roznet, ukladanie, vedenie evidencie a prepravu trhavín a rozncovadiel, trhanie dreva, ocele, tehlového a kamenného muriva, betónu a železobetónu, ničenie ženijnej munície a zásady BOZP pri manipulácii s trhavinami;
- d) v predmete zátarasy: konštrukciu, kladenie a zneškodňovanie mín, zriaďovanie a vytyčovanie priechodov v mínových poliach a čistenie ciest;
- e) v predmete vojenské cesty: všeobecné údaje o vojenských a pomocných cestách, konštrukciu vozoviek a cestných objektov, zriaďovanie priechodov v ženijných zátarasách a rozvalinách a v teréne kontaminovanom rádioaktívnymi a toxickými chemickými látkami. Zriaďovanie prechodov cez úzke prekážky na osiach postupu, úpravu, spevňovanie, udržiavanie a opravu ciest, zriaďovanie zimných vojenských ciest a vojenských ciest v zvláštnych podmienkach, prípravu cestného stavebného materiálu a konštrukčných prvkov vozoviek;
- f) v predmete vojenské mosty: všeobecné údaje o vojenských mostoch, konštrukcii pobrežných prahov, podpier a mostných polí nízkovodných mostov, stavbu nízkovodných mostov, udržiavanie, opravu a zosilňovanie mostov;
- g) v predmete prepravy: zriaďovanie brodov, zriaďovanie mostov z organických prostriedkov premostovania;
- h) v predmete maskovanie: využívanie ochranných a maskovacích vlastností terénu pre maskovanie, používanie maskovacích prostriedkov vyrábaných priemyslom a výrobu prvkov umelých masiek z výpomocného materiálu;
- i) v technickej príprave: prístroje a prostriedky pre ženijný prieskum výbušných zátaras a vodných prekážok, prostriedky pre zriaďovanie priechodov vo výbušných zátarasách, mechanizčné prostriedky pre úpravu ciest, pre zemné práce a pre stavbu mostov;
- j) v RCHBO: využitie ochranných vlastností pridelennej techniky a terénu, činnosť po vyhlásení varovných signálov), činnosť osôb v teréne kontaminovanom rádioaktívnymi a toxickými chemickými látkami nepriateľa;
- k) vo vojenskej topografii: orientáciu v teréne bez mapy a presun podľa azimutu vo dne i v noci, práca s GPS a práca s mapou v súradnicovom systéme UTM.

- l) v zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri zraneniach a svojpomoc.

(2) V poľnom výcviku musí jednotka zvládnuť v taktickej a odbornej taktickej príprave činnosti družstva (čaty) tieto úlohy:

- a) zriaďovanie výbušných zátarás na cestách a prípravu mostov k ničeniu,
- b) rozširovanie priechodov v mínovom poli ich vytyčovanie pomocou vytyčovacích súprav alebo s využitím materiálov z miestnych zdrojov, čistenie cesty a prieskum pochodovej osy,
- c) zriaďovanie priechodov v zátarasách, závaloch a poškodených úsekoch na horských cestách, v priesmykoch a osadách,
- d) zriaďovanie ciest v ohniskách ničenia, závalov a požiarov v priebehu útoku,
- e) spevňovanie poľných ciest s využitím materiálu z miestnych zdrojov a spevňovanie terénu pre prejazd vojenskej techniky po obchádzkách.

(3) Príslušné témy z predmetu taktická a odborná taktická príprava precvičovať s úplným materiálным a technickým zabezpečením. Ženíjné jednotky cvičené pre činnosť v oddieli k zabezpečeniu pohybu pripraviť mimo plnenia ich hlavnej úlohy tak, aby boli schopné rýchlo ničiť pozemné komunikácie a cestné objekty podľa rozhodnutia veliteľa brigády v súlade s taktickou situáciou.

Čl.17

Pri výcviku malých ženíjných jednotiek pre činnosť v oddieli k zabezpečeniu pohybu používať techniku a materiál v bezchybnom stave s predpísanými revíziami a skúškami. Velitelia jednotiek si s potrebným časovým predstihom skontrolujú pojazdnosť ženíjnej techniky a pripravenosť strojníkov k plneniu plánovaných úloh. Ďalej skontrolovať úplnosť a použiteľnosť prístrojov, pomôcok a materiálu v ženíjných súpravách a poučenie o zásadách BOZP. V priebehu výcviku musia naučiť príslušníkov jednotiek správne používať prístroje a pomôcky týchto súprav:

- a) súpravy pomôcok pre ženíjný prieskum nepriateľa a terénu,
- b) súpravy pomôcok pre podrobný ženíjný prieskum,
- c) súpravy vytyčovacích prostriedkov,
- d) súpravy pomôcok pre trhanie.

Čl.18

Pri výcviku malých ženijných jednotiek určených k plneniu úloh **sprievodnej skupiny** sa využívajú metódy základného a poľného výcviku. Do začatia komplexných nácvikov musia jednotky v jednotlivých predmetoch bojovej prípravy zvládnuť predovšetkým tieto témy:

- a) v predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich konštrukciu, roznet ohňom, ukladanie, evidencia a preprava trhavín a rozncovadiel, trhanie dreva, ocele, tehlového a kamenného muriva, betónu a železobetónu, ničenie ciest a cestných objektov, ničenie ochranných stavieb a nevýbušných zátarás;
- b) v predmete ženijné zátarasy: konštrukciu, kladenie a zneškodňovanie mín, zriaďovanie protitankových mínových polí, zriaďovanie priechodov v mínových poliach, čistenie ciest;
- c) v predmete vojenské cesty: zriaďovanie priechodov v ženijných zátarasách a rozvalinách, zriaďovanie priechodov cez úzke prekážky na osiach postupu, úpravu a spevňovanie vojenských ciest, udržiavanie a opravu ciest, výrobu fašín;
- d) v predmete prepravy: ženijný prieskum na zriadenie plavidlového prepraviska, zriadenie a udržiavanie brodov a ich označenie pri prechode cez deň a v noci;
- e) v predmete maskovanie: použitie prírodného materiálu pre maskovanie, spôsoby maskovania bojovej a dopravnej techniky;
- f) v technickej príprave: prostriedky pre prieskum výbušných zátarás a vodných prekážok, prostriedky pre vytyčovanie mínových polí a priechodov v nich, prostriedky pre trhacie práce a k ručnému zriadeniu mínových polí, prostriedky pre zriaďovanie priechodov v zátarasách;
- g) V RCHBO: činnosť po vyhlásení varovných signálov, spôsob činnosti osôb v teréne kontaminovanom rádioaktívnymi a toxickými chemickými látkami a biologickými prostriedkami pravdepodobného nepriateľa;
- h) vo vojenskej topografii: orientáciu v teréne a presun podľa mapy, práca s GPS a práca s mapou v súradnicovom systéme UTM.
- i) v zdravotníckej príprave“ poskytovanie prvej pomoci pri zraneniach a svojpomoc.

Čl.19

Výcvik malej ženijnej jednotky je nutné organizovať vo dne i v noci s v podmienkach použitia jadrových chemických a biologických zbraní. Do začatia komplexných nácvikov musia zvládnuť tieto témy:

V taktickej a odbornej taktickej príprave hlavne činnosť družstva pri:

- a) prieskume a zisťovaní všetkých druhov prekážok a zátarás,
- b) úprave a vytýčení prápornej cesty,
- c) úprave a prekonávaní prekážok pomocou útočných a doprovodných mostov,
- d) vytyčovaní obchádzok so zriadením priechodov v ženijných zátarasách,
- e) organizácii a riadení poriadkovej služby v priechodoch vo výbušných zátarasách a prekážkach a prepúšťanie vojsk cez označené priechody,
- f) zriaďovaní jednoduchých ženijných zátarás a príprave cestných objektov k ničeniu.

Čl.20

Veliteľ sprievodnej skupiny musí zvládnuť:

- a) organizáciu spojenia a predávania hlásení veliteľovi práporu pomocou spojovacích prostriedkov,
- b) velenie v rámci sprievodnej skupiny,
- c) spôsob súčinnosti s veliteľom mechanizovanej (tankovej) jednotky. Pri výcviku používať predpísaný ženijný materiál i materiál z miestnych zdrojov. Pri výcviku v noci musia vodiči pásovej aj kolesovej techniky zvládnuť činnosť za použitia prístrojov pre videnie v noci.

Čl.21

Výcvik malých ženijných jednotiek v plnení úloh **skupiny pre úpravu ciest** je riešená metódami základného a poľného výcviku. Výber jednotlivých tém a cvičení potrebných k dosiahnutiu kvalitnej vycvičenosti jednotky pre plnenie úloh v skupine pre úpravu ciest zodpovedá organizácii výcviku malých ženijných jednotiek pre činnosť v oddieli k zabezpečeniu pohybu brigády, vid'. čl. 16 a 17.

Čl.22

(1) Výcvik malých ženijných jednotiek určených pre činnosť v **ženijnej prieskumnej hliadke** sa organizuje u všetkých ženijných a odborných ženijných jednotiek. Do začatia komplexných nácvikov musia zvládnuť tieto témy:

- a) v taktickej a odbornej taktickej príprave: boj s tankami, obrnenými vozidlami a protitankovými prostriedkami nepriateľa, prostriedkami vzdušného napadnutia;
- b) v prieskumnej príprave: organizáciu, výzbroj a taktiku jednotiek pravdepodobného nepriateľa, jeho ženijné zátarasy, ich konštrukciu, kladenie a zneškodňovanie mín, činnosť ženijnej prieskumnej hliadky pri prieskume, prieskum ženijných zátarás;

- c) v predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich zhotovovanie, roznet ohňom a elektrický roznet, ukladanie, vedenie evidencie a prepravu trhavín a rozniecovadiel, trhanie dreva, ocele, betónu, železobetónu;
- d) v predmete ženijné zátarasy: všeobecné údaje o ženijných zátarasách, zriaďovanie priechodov v mínových poliach, zriaďovanie a prekonávanie nevýbušných zátarás;
- e) v predmete opevňovanie: ochranné stavby, ich určenie a typy, konštrukciu ochranných stavieb z miestneho materiálu a zriaďovanie pozorovacieho stanovišťa;
- f) v predmete vojenské cesty: všeobecné údaje o vojenských a pomocných cestách, konštrukciu vozoviek a cestných objektov, zriadenie priechodov v rozvalinách a prechodoch cez úzke prekážky, úpravu a spevňovanie vojenských ciest;
- g) v predmete vojenské mosty: konštrukciu nízkovodných mostov, opravu a zosilňovanie mostov;
- h) v predmete prepravy: zriaďovanie brodov a ľadových prepravísk;
- i) v predmete maskovanie: všeobecné údaje o maskovaní, využívaní prirodzených ochranných a maskovacích vlastností terénu; použitie prírodného materiálu a maskovacích prostriedkov vyrábaných priemyslom;
- j) v technickej príprave: prístroje pre ženijný prieskum, prostriedky pre prieskum výbušných zátarás a vodných prekážok, predpísané maskovacie prostriedky a maskovací materiál, spojovacie prostriedky a ich ošetrovanie;
- k) v RCHBO: jadrové, chemické a biologické zbrane pravdepodobného nepriateľa, individuálne zdravotnícke prostriedky a ich použitie, spôsob činnosti osôb v teréne kontaminovanom rádioaktívnymi a toxickými chemickými látkami a biologickými prostriedkami pravdepodobného nepriateľa;
- l) v zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri zraneniach a svojpomoc;
- m) vo vojenskej topografii: orientáciu v teréne a presun podľa azimutu a mapy vo dne aj v noci, čítanie mapy a určovanie vzdialeností, práca s GPS a práca s mapou v súradnicovom systéme UTM.

(2) V poľnom výcviku jednotiek zvládnuť v taktickej a odbornej taktickej príprave činnosť ženijnej prieskumnej hliadky (družstva) pri prieskume ženijných zátarás nepriateľa, pochodovej osy a vodnej prekážky metódou kontrolného cvičenia. Činnosť ženijnej prieskumnej hliadky (družstva) v zostave prieskumných orgánov brigády cvičiť pri súčinnostných

taktických cvičeniach. Jednotlivé témy základného výcviku, prípravných odborných a súčinnostných taktických cvičení cvičiť s úplným materiálnym, technickým a logistickým zabezpečením.

Čl.23

(1) Výcvik malých ženijných jednotiek určených pre činnosť v **krycích silách** brigády sa organizuje a vykonáva v ženijnom prápore a ženijných jednotkách mechanizovaných brigád pri plnení úloh v prechodných fázach operácií.

(2) Do začatia komplexných nácvikov musia zvládnuť predovšetkým tieto témy:

- a) V taktickej a odbornej taktickej príprave: boj s tankami, obrnenými vozidlami a protitankovými prostriedkami nepriateľa, prostriedkami vzdušného napadnutia, činnosť ženijného družstva (čaty) pri príprave mosta k ničeniu, pri čistení cesty, pri prieskume pochodovej osy, vodnej prekážky a ženijných zátarás;
- b) V prieskumnej príprave: konštrukciu, kladenie a zneškodňovanie mín nepriateľa a jeho ženijné zátarasy, prieskum ženijných zátarás, ciest, pomocných ciest, mostov a vodnej prekážky.
- c) V predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich zhotovenie, roznet ohňom a elektrický roznet, ukladanie, vedenia evidencie a prepravu trhavín a rozniecovačiek, ničenie mostov.

1. Pre ženijné jednotky:

- a) V predmete ženijné zátarasy: konštrukciu, adjustáciu, dezadjustáciu, kladenie a zneškodňovanie mín, zriaďovanie protitankových mínových polí a výbušných zátarás na vodných prekážkach, zriaďovanie priechodov v mínových poliach a čistenie ciest od mín;
- b) V predmete vojenské cesty: všeobecné údaje o vojenských a pomocných cestách, konštrukcii vozoviek a cestných objektov, zriaďovanie priechodov v ženijných zátarasách a rozvalinách, zriaďovanie priechodov cez úzke prekážky na osách postupu, úpravu vojenských ciest;
- c) V predmete vojenské mosty: všeobecné údaje o vojenských mostoch, konštrukcii nízkovodných mostov, stavbu nízkovodných mostov, opravu a zosilňovanie mostov;
- d) V predmete prepravy: všeobecné údaje o prepravách a zriaďovaní brodov.
- e) v zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri zraneniach a svojpomoc.

2. Pontónové jednotky: zriaďovanie a udržiavanie prevozových a mostových prepravísk s použitím pontónovej mostovej súpravy;

- a) V predmete maskovanie: využívanie prirodzených ochranných a maskovacích vlastností terénu pre maskovanie, používanie maskovacích prostriedkov vyrábaných priemyslovo, výrobu prvkov umelých masiek z výpomocného a spotrebného materiálu;
  - b) V technickej príprave: prístroje pre žienijný prieskum, prostriedky pre prieskum výbušných zátarás a vodných prekážok, spojovacie prostriedky a ich ošetrovanie.
  - c) V RCHBO a vo vojenskej topografii: témy podľa čl. 16 (j) a (k);
  - d) V zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri poranení a krvácaní, prvá pomoc pri topení a svojpomoc.
- (3) Pri komplexných nácvikoch v priebehu odborných taktických cvičení precvičiť činnosť žienijnej (pontónovej) jednotky pri plnení úloh žienijnej podpory krycích jednotiek brigády.
- a) dôležité čiary (objektu) v hĺbke bojovej zostavy nepriateľa;
  - b) úseku vodnej prekážky k zriadeniu prepraviska.

Čl.24

(1) Výcvik malých žienijných jednotiek pre plnenie úloh útvarov v **aeromobilných operáciách** sa organizuje v žienijných jednotkách žienijného práporu. Do začatia komplexných nácvikov musia jednotky zvládnuť predovšetkým tieto témy:

- a) V taktickej a odbornej taktickej príprave: boj s tankami, obrnenými vozidlami a protitankovými prostriedkami nepriateľa, prostriedky vzdušného napadnutia, činnosť družstva (čaty) v zostave prieskumných orgánov brigády;
- b) V prieskumnej príprave: žienijné zátarasy, demaskujúce príznaky žienijnej úpravy terénu, zátarás, ciest a pomocných ciest, vodnej prekážky, mosta a zisťovanie jeho zaťažiteľnosti, prieskum objektov pre prípravu k ničeniu;
- c) V predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich zhotovenie, roznet ohňom a elektrický roznet, trhanie dreva, ľadu, ocele a železobetónu, ničenie budov, mostov, ciest, vodných stavieb, vojenského materiálu a zariadení;
- d) V predmete žienijné zátarasy: konštrukciu, kladenie a zneškodňovanie mín, zriaďovanie protitankových minových polí, zriaďovanie priechodov v minových poliach a vo výbušných zátarasách na vodných prekážkach, zamínovanie ciest a sídlisk;

- e) V predmete vojenské cesty: zriaďovanie priechodov v ženíjnych zátarasách a rozvalinách a zriaďovanie priechodov cez úzke prekážky na osiach postupu;
- f) V predmete vojenské mosty: všeobecné údaje o vojenských mostoch a o konštrukcii nízkovodných mostov;
- g) V predmete prepravy: všeobecné údaje o prepravách a zriaďovaní brodov;
- h) V predmete maskovanie: využívanie prirodzených ochranných a maskovacích vlastností terénu, použitie prírodného materiálu a maskovacích prostriedkov vyrábaných priemyslom;
- i) V technickej príprave: prístroje pre ženíjny prieskum, prostriedky pre prieskum výbušných zátaras a vodných prekážok, prostriedky pre vytyčovanie zriaďovaných mínových polí a priechodov v nich, predpísané maskovacie prostriedky a maskovací materiál, spojovacie prostriedky a ich ošetrovanie;
- j) V RCHBO: činnosť po vyhlásení varovných signálov o radiačnom a chemickom nebezpečenstve (poplachu), činnosť osôb v teréne kontaminovanom rádioaktívnymi a toxickými chemickými látkami;
- k) V zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri poranení, krvácaní a svojpomoc;
- l) Vo vojenskej topografii: orientáciu v teréne, prácu s mapou, GPS a presuny po stanovených osách (smeroch) vo dne i v noci. Pri komplexných nácvikoch a v priebehu prípravných odborných taktických cvičení precvičiť činnosť ženíjnej jednotky pri plnení úloh ženíjnej podpory vysadzovanej jednotky (útvaru);
- m) Vo východiskovom priestore pre vysadenie;
- n) V priestore vysadenia a v priebehu bojovej činnosti vysadenej jednotky.

(2) Pri organizácii výcviku položiť dôraz na samostatné plnenie čiastkových úloh ženíjnej podpory jednotlivými ženíjnými družstvami (skupinami). Materiálne a technické zabezpečenie výcviku musí byť realizované v takom rozsahu a množstve, aby zabezpečovalo samostatné plnenie úloh ženíjným družstvom (skupinou). Nevyhnutnou súčasťou zabezpečenia výcviku je maketa vrtuľníka, ktorá musí umožniť nácvik nasadenia a naloženia potrebného materiálu ženíjnou jednotkou (družstvom).

Čl.25

(1) Výcvik malých ženíjnych jednotiek určených pre činnosť v **deštruktívnej skupine (oddieli)** sa organizuje a vykonáva u ženíjnych jednotiek ženíjného práporu a ženíjnych rôt brigád. Je nutné ho zamerať na teoretické a praktické zvládnutie prípravy a ničenie dôležitých objektov s využitím trhavín.

(2) Do začatia komplexných nácvikov musia jednotky zvládnuť tieto témy:

- a) V taktickej a odbornej taktickej príprave: boj s tankami a obrnenými vozidlami pravdepodobného nepriateľa, prostriedky vzdušného napadnutia;
- b) V prieskumnej príprave: prieskum objektov pre prípravu k ničeniu;
- c) V predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich zhotovovanie, roznet ohňom a elektrický roznet, ukladanie, vedenie evidencie a prepravu trhavín a rozněcovadiel, trhanie dreva, ocele, kamenného muriva, betónu a železobetónu, stien a budov, ničenie mostov, ciest, tunelov, letísk, železníc a vodných stavieb;
- d) V predmete ženíjné zátarasy: konštrukciu, kladenie a zneškodňovanie mín, zriaďovanie protitankových mínových polí, zamínovanie ciest a sídlisk;
- e) V predmete vojenské cesty: konštrukciu vozovky a cestných objektov;
- f) V predmete maskovanie: využívanie prirodzených ochranných a maskovacích vlastností terénu pre maskovanie, použitie prírodného materiálu a maskovacích prostriedkov vyrábaných priemyslom;
- g) V technickej príprave: prístroje pre ženíjný prieskum, prostriedky pre vytyčovanie zriaďovaných mínových polí a priechodov v nich, predpísané maskovacie prostriedky a maskovacie materiály;
- h) V RCHBO a vo vojenskej topografii: témy podľa čl. 16 (j) a (k).
- i) V zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri zraneniach a svojpomoc.

(3) Pri komplexných nácvikoch a v priebehu prípravných odborných taktických cvičení zdokonaľovať znalosti a upevňovať návyky vojakov v plnení úloh a sledovať činnosť ženíjných družstiev a čiat pri príprave mostov a vodných stavieb k ničeniu. Výcvik a jeho materiálne zabezpečenie musí byť vykonaný v súlade s predpisom Trhaviny a ničenie (Žen-2-6).

(4) Každý konkrétnej úlohe, ktorú bude deštručná skupina (oddiel) plniť, musí predchádzať špeciálna príprava skupiny (oddielu) ako celku aj jednotlivcov podľa charakteru úlohy, ktorá bude plnená. Materiálne a technické vybavenie deštručnej skupiny (oddielu) musí umožniť kvalitné splnenie bojovej úlohy. Musí zodpovedať zvláštnostiam každej konkrétnej úlohe.

Čl.26

(1) Činnosť malých ženijných jednotiek pre **činnosť jednotky ochrany ničeného objektu (JONO)** spočíva v zabezpečení ochrany ženijných jednotiek a určuje sa pri ničení dôležitých objektov pre operačný plán. Oprávnený veliteľ spresňuje spôsob ochrany objektu a akým spôsobom budú ženijné jednotky chránené. Oprávnený veliteľ (veliteľ brigády) je vojenský predstaviteľ, ktorý má všeobecnú zodpovednosť. Vydáva rozkaz k akýmkoľvek trhacím prácam a na odpálenie náloží. Určuje spôsob predávania signálov k ničeniu objektov a veliteľ brigády určuje veliteľovi ženijnej jednotky spôsob a osy presunu po splnení úloh prípravy objektov k ničeniu.

(2) Oprávnený veliteľ je zodpovedný za:

- a) určenie objektov na ničenie a rozsah ich ničenia,
- b) ak je to nevyhnutné, určenie jednotky vyčleňujúcej jednotku ochrany ničeného objektu,
- c) zriadenie komunikačných kanálov, ktorými budú prenášané vykonávacie kódy (článok 8 rozkazu na ničenie) od neho až k veliteľovi jednotky ochrany ničeného objektu, alebo ak ten nie je určený, priamo k veliteľovi roznetovej hliadky,
- d) určenie vykonávacích kódov pre jednotlivé ciele alebo skupinu cieľov (vykonávací kód môže byť slovo, číslo alebo séria čísel, znaky alebo série znakov alebo každá ich kombinácia),
- e) určenie v článku 6 rozkazu na ničenie, či je veliteľ ochrany ničeného objektu alebo veliteľ roznetovej hliadky oprávnený vydať rozkaz na ničenie (odpálenie náloží) samostatne z vlastnej iniciatívy, ak hrozí, že nepriateľ obsadí objekt.

(3) Veliteľ jednotky ochrany ničeného objektu je vojenský predstaviteľ zodpovedný za taktickú bezpečnosť v mieste vykonávania ničenia objektu, za vydávanie rozkazov veliteľovi roznetovej hliadky, buď na zmenu stupňa pohotovosti alebo na odpálenie náloží. Je spravidla i veliteľom deštrukčného oddielu.

(4) Mechanizovaná jednotka zabezpečuje ochranu ženijných jednotiek, ktoré pripravujú objekt k ničeniu, obranu a ochranu objektu pripraveného na ničenie, riadenie dopravy a prepravy civilného obyvateľstva a utečencov v priestore ničenia.

Čl.27

(1) Výcvik malých ženijných jednotiek určených **pre činnosť skupiny prípravy ničenia (SkPN)** je zameraný na zvládnutie prípravy a ničenia dôležitých objektov pomocou trhavín. Dôraz je položený

na prieskum predpokladaných objektov, ktoré majú byť zničené. Dobre musia byť zvládnuté otázky v predmete trhaviny a ničenie s dôrazom na zhotovovanie náloží a roznet ohňom a elektrickou. Musia byť zvládnuté otázky trhanie dreva, ocele, kamenného muriva, betónu a železobetónu, ďalej ničenie budov, stien, mostov, ciest, tunelov a podobne. Veľmi dôležité je zvládnuť otázky ničenia ciest a cestných objektov.

Ďalej je dôraz zameraný na vypracovanie plánu ničenia, kalkulácie, prostriedky a čas ako i vybudovanie stanovišťa roznetovej hliadky.

(2) Veliteľ skupiny prípravy ničenia je vojenský predstaviteľ zodpovedný za vlastné odpálenie náloží a vykonávanie technickej kontroly roznetovej siete a náloží v objekte pripravenom na ničenie. Skupina prípravy ničenia respektíve roznetová hliadka sa spravidla určujú pod taktické riadenie (TACON) veliteľovi jednotky ochrany ničeného objektu.

Čl.28

(1) Výcvik malých ženijných jednotiek určených pre činnosť v **roznetovej hliadke (RoH)** sa organizuje a vykonáva u všetkých ženijných, ženijných technických, prepravných a pontónových jednotiek. Veliteľ roznetovej hliadky je vojenský predstaviteľ zodpovedný za vlastné odpálenie náloží a vykonávanie technickej kontroly roznetovej siete a náloží v objekte pripravenom na ničenie.

(2) Do začatia komplexných nácvikov musia jednotky zvládnuť tieto témy:

- a) V taktickej a odbornej taktickej príprave: boj s tankami a obrnenými vozidlami pravdepodobného nepriateľa, prostriedky vzdušného napadnutia;
- b) V prieskumnej príprave: prieskum objektov pre prípravu k ničeniu;
- c) V predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich zhotovenie, roznet ohňom a elektrický roznet, ukladanie, vedenie evidencie a prepravu trhavín a roztecovadiel, trhanie dreva, ocele, tehlového a kamenného muriva, betónu, železobetónu a skalnatých hornín, ničenie stien a budov, ničenie mostov, ciest, tunelov, letísk, železníc a vodných stavieb;
- d) V predmete opevňovanie: konštrukciu ochranných stavieb z miestného a výpomocného materiálu k ukrytiu živej sily, ich budovanie a údržbu;
- e) V predmete maskovanie: využívanie prirodzených ochranných a maskovacích vlastností terénu pre maskovanie;
- f) V technickej príprave: prístroje pre ženijný prieskum, spojovacie prostriedky, ich obsluha a ošetrovanie, prostriedky pre trhanie a ničenie;

- g) V RCHBO a vo vojenskej topografii: témy podľa čl. 16 (j) a (k),
  - h) V zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri zraneniach a svojpomoc.
- (2) Pri komplexných nácvikoch, takticko-poradových a prípravných odborných taktických cvičeniach precvičovať činnosť jednotlivcov, jednotiek a ich veliteľov pri kontrole neporušenosti roznetových sietí, upevnenie náloží, prevádzanie objektov na vyšší stupeň bojovej pohotovosti, organizácii velenia, spojení, budovaní a zdokonalovaní stanovišť roznetových hliadok. Činnosť roznetových hliadok je nutné precvičovať taktiež pri súčinnostných taktických cvičeniach s mechanizovanými (tankovými) jednotkami.
- (3) Materiálne zabezpečenie roznetovej hliadky:
- a) spojovacie a signálne prostriedky,
  - b) zdroj elektrického prúdu a meracie prístroje,
  - c) trhaviny, rozneovadlá, vodiče elektrického prúdu,
  - d) izolačné prostriedky pre izolovanie elektrických vodičov.

Čl.29

(1) Výcvik malých ženijných jednotiek určených pre činnosť v **odtarasovacej skupine (oddieli)** sa organizuje a vykonáva v ženijných jednotkách brigád a ženijného práporu.

Do začatia komplexných nácvikov musia jednotky zvládnuť tieto témy:

- a) V taktickej a odbornej taktickej príprave: boj s tankami a s obrnenými vozidlami pravdepodobného nepriateľa, prostriedky vzdušného napadnutia;
- b) V prieskumnej príprave: ženijné zátarasy, konštrukcia, kladenie a zneškodňovanie mín pravdepodobného nepriateľa;
- c) V predmete trhaviny a ničenie: trhaviny, nálože a ich zhotovovanie, roznet ohňom a elektrický roznet, ukladanie, vedenie evidencie a prepravu trhavín a roznečovadiel, trhanie dreva, ocele, tehlového a kamenného muriva, betónu a železobetónu, ničenie opevňovacích objektov a nevýbušných zátarás;
- d) V predmete ženijné zátarasy: zriaďovanie priechodov v mínových poliach a čistenie ciest;
- e) V predmete maskovanie: všeobecné údaje o maskovaní, využívanie prirodzených ochranných a maskovacích vlastností terénu, použitie prírodného materiálu a maskovacích prostriedkov vyrábaných priemyslom;

- f) V technickej príprave: prostriedky pre prieskum výbušných zátarás, prostriedky pre vytyčovanie mínových polí a priechodov v nich s prostriedkami pre zriaďovanie priechodov v ženijných zátarasách;
- g) V RCHBO a vo vojenskej topografii: témy podľa čl. 16 (j a k).
- h) V zdravotníckej príprave: poskytovanie prvej pomoci pri zraneniach a svojpomoc.

(2) Pri komplexných nácvikoch a v priebehu prípravných odborných taktických cvičení zdokonaľovať a upevňovať návyky vojakov v plnení úloh a sledovať činnosť jednotlivcov, ženijných družstiev a čiat pri zriaďovaní priechodov v zátarasách a pri ničení palebných objektov. Výcvik a jeho materiálne zabezpečenie musí byť vykonaný v súlade s taktickými doktrínami a výcvikovými normami.

(3) Každá konkrétna úloha, ktorú bude odtarasovacia skupina (oddiel) plniť, keď je dostatok času, musí predchádzať špeciálna príprava skupiny (oddielu) ako celku aj jednotlivcov podľa charakteru úloh s dôrazom na súčinnosť vo vnútri skupiny aj so susednými jednotkami. Materiálne a technické vybavenie odtarasovacej skupiny (oddielu) musí umožniť kvalitné splnenie bojovej úlohy. Musí zodpovedať zvláštnostiam každej konkrétnej úlohy.

TRETIA HLAVA

ZÁSADY BOJOVÉHO POUŽITIA MALÝCH ŽENIJNÝCH JEDNOTIEK, SKUPÍN A ODDIELOV

Čl.30

Všeobecne

(1) Malé ženijné jednotky sa v boji používajú podľa svojho predurčenia a možností. Bojové úlohy im ukladá veliteľ mechanizovanej brigády alebo veliteľ ženijného práporu. Podľa potreby môžu posilňovať jednotky (útvary) pozemných síl tým, že sú im pridelené alebo ich svojou bojovou činnosťou podporujú.

(2) V boji môžu pôsobiť malé ženijné jednotky samostatne alebo v úzkej súčinnosti s mechanizovanými (tankovými) a ostatnými jednotkami. Pri plnení niektorých úloh ženijnej podpory sa dajú začleňovať do špeciálnych oddielov a skupín. Pri plnení iných úloh ženijnej podpory môžu byť zosilnené mechanizovanými, tankovými a inými jednotkami.

(3) Jednotlivé skupiny a oddieli sa vytvárajú v mechanizovanej brigáde v takých počtoch, ako to vyžaduje taktická situácia. Organizačné zloženie, materiálne a technické zabezpečenie bojového použitia malých ženijných jednotiek, uvedené v tejto hlave, sa dá považovať za možné varianty pre základné taktické situácie.

Čl.31

Oddiel k zabezpečeniu pohybu

Organizačné zloženie oddielu k zabezpečeniu pohybu brigády musí zodpovedať úlohám, možnostiam a poveternostným podmienkam, v ktorých bude pôsobiť. Potrebné prostriedky a sily sa stanovujú na základe kalkulácie. Zloženie oddielu spresňuje veliteľ, ktorý oddiel vytvára.

Čl.32

(1) Zo ženijnej rotы mechanizovanej brigády sa vytvára oddiel k zabezpečeniu pohybu brigády v zložení: prieskumná skupina, odtarasovacia

a vytyčovací skupina a mostná skupina. Oddiel k zabezpečeniu pohybu brigády sa dopĺňa ženijnou prieskumnou hliadkou a družstvom RCHPsH a môže byť posilnený mechanizovanými (tankovými) jednotkami.

(2) Pri úprave jednej pochodovej osy sa do prieskumnej skupiny začleňuje pridelené ženijné prieskumné družstvo a družstvo RCH prieskumu (obr. 1). Keď nie sú tieto jednotky pridelené, tvoria prieskumnú skupinu ženijné prieskumné družstvo (polovica ženijného družstva) ženijnej rotý s terénnym nákladným automobilom (obr. 2).

Do odtarasovacej a vytyčovacej skupiny sa začleňuje jedno ženijne komunikačné družstvo ženijnej komunikačnej čaty ženijnej technickej rotý ženijného práporu, kolesový nosič KN, mostný tank a veliteľstvo rotý s terénnym nákladným automobilom (obr. 1 a 2). Do mostnej skupiny sa začleňuje jedno družstvo AM a družstvo mostných tankov bez jedného mostného tanku (obr. 1 a 2).

(3) Pri príprave dvoch pochodových osí sa z pridelenej ženijnej technickej rotý ženijného práporu vytvárajú dva oddieli k zabezpečeniu pohybu brigády, z ktorých každý postupuje po jednej pochodovej ose.

(4) Do oddielu k zabezpečeniu pohybu nadriadeného stupňa, ktorý postupuje po hlavnej pochodovej ose sa do prieskumnej skupiny začleňuje polovica ženijného (ženijného prieskumného) družstva ženijnej prieskumnej čaty ženijného práporu a keď je pridelené, tak aj družstvo radiačného a chemického prieskumu (CHPsH). Do odtarasovacej a vytyčovacej skupiny sa začleňuje jedna ženijná komunikačná čata ženijnej technickej rotý, kolesový nosič KN, mostný tank a veliteľstvo rotý s terénnym nákladným automobilom. Do mostnej skupiny sa začleňuje družstvo AM-50 a prepravník mostu PM -55 (obr. 3).

(5) Do oddielu k zabezpečeniu pohybu nadriadeného, ktorý postupuje po druhej pochodovej ose sa do prieskumnej skupiny začleňuje polovica ženijného prieskumného družstva. Do odtarasovacej a vytyčovacej skupiny sa začleňuje jedna ženijná komunikačná čata ženijnej technickej rotý ženijného práporu, kolesový nosič KN a mostný tank. Do mostnej skupiny sa začleňuje družstvo AM-50 a prepravník mosta PM-55 (obr. 3).

Obr.1

Schéma organizačného zloženia oddielu k zabezpečeniu pohybu mechanizovanej brigády organizovaného z pridelenej ženijnej komunikačnej čaty ženijnej technickej rotы ženijného práporu a ženijnej rotы brigády posilneným ženijným prieskumným družstvom (ŽPsH) s družstvom radiačného a chemického prieskumu (RCHPsH) pri úprave jednej pochodovej osy
(možný variant)

Čl.33

(1) Zo ženijnej technickej rotы ženijného práporu sa vytvára oddiel k zabezpečenia pohybu podľa ustanovenia čl. 32.

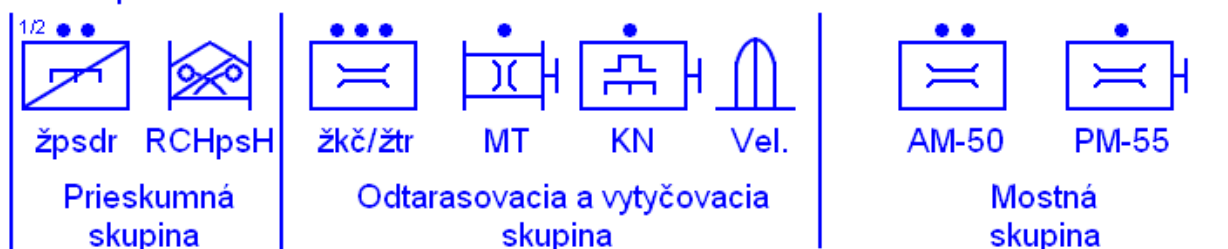
Obr. 2

Schéma organizačného zloženia oddielu k zabezpečeniu pohybu brigády organizovaného zo ženijnej komunikačnej čaty ženijnej technickej rotы ženijného práporu pri úprave jednej pochodovej osy
(možný variant)

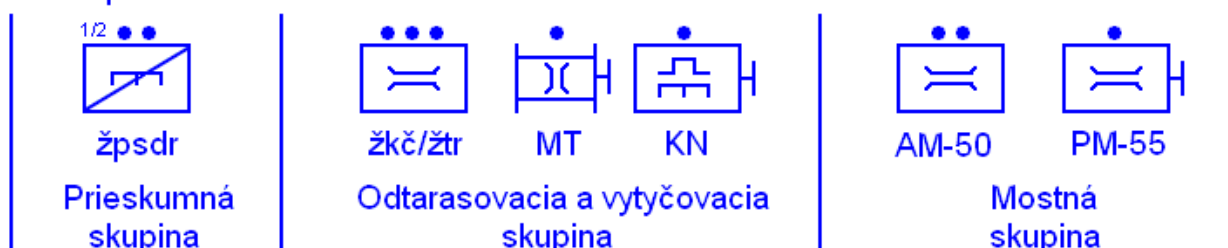
(2) Pri úprave jednej pochodovej osy sa do prieskumnej skupiny začleňuje prieskumné družstvo ženijnej čaty ženijnej rotы s terénnym nákladným automobilom. Do odtarasovacej a vytyčovacej skupiny sa začleňuje ženijná komunikačná čata ženijnej technickej rotы bez družstva AM-50, kolesové nosiče KN a veliteľstvo rotы s terénnym nákladným automobilom. Do mostnej skupiny sa začleňuje družstvo AM-50 ženijnej komunikačnej čaty, automobilový žeriav, pojazdný zemný vrták a automobily s materiálom pre stavbu nízkovodných mostov (obr. 4) na rámových podperách o dvoch až troch mostných poliach.

(3) Pri úprave dvoch pochodových os sa zo ženijnej technickej rotы ženijného práporu vytvárajú dva oddieli k zabezpečeniu pohybu, z ktorých každý postupuje po jednej ose.

Hlavná pochodová os:

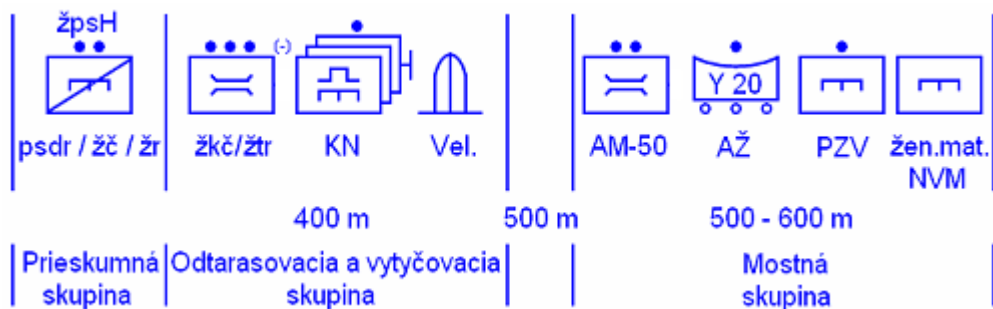
Druhá pochodová os:

Obr.3

Schéma organizačného zloženia dvoch oddielov k zabezpečeniu pohybu nadriadeného organizovaných zo ženijnej technickej rotu ženijného práporu posilnené družstvom radiačného a chemického prieskumu (RCHPsH) a jedným terénnym nákladným automobilom pri úprave dvoch pochodových os.

(možný variant)

Obr. 4.

Schéma organizačného zloženia oddielu k zabezpečeniu pohybu nadriadeného organizovaného zo ženijnej technickej rotu ženijného práporu pri úprave jednej pochodovej osy

(možný variant)

(4) Do oddielu k zabezpečeniu pohybu nadriadeného, ktorý postupuje po hlavnej pochodovej ose, sa do prieskumnej skupiny začleňuje polovica ženijného prieskumného družstva. Do odtarasovacej a vytyčovacej skupiny

sa začleňuje ženijné komunikačné družstvo zo ženijnej komunikačnej čaty ženijnej technickej roty, kolesové nosiče KN a veliteľstvo roty s terénnym nákladným automobilom. Do mostnej skupiny sa začleňuje družstvo AM-50 ženijnej komunikačnej čaty, automobilový žeriav a pojazdný zemný vrták (obr.5).

(5) Do oddielu k zabezpečeniu pohybu nadriadeného, ktorý postupuje po druhej pochodovej ose, sa do prieskumnej skupiny začleňuje polovica ženijného prieskumného družstva. Do odtarasovacej skupiny sa začleňuje jedno ženijné komunikačné družstvo s kolesovými nosičmi KN. Do mostnej skupiny sa začleňuje ženijne komunikačná čata ženijnej technickej roty (bez dr MT), automobilový žeriav a pojazdný zemný vrták (obr. 5).

(6) Zo ženijnej roty mechanizovanej brigády sa vytvára oddiel k zabezpečeniu pohybu brigády v zložení: prieskumná a vytyčovací skupina a odtarasovacia a mostná skupina. Do prieskumnej a vytyčovacej skupiny sa začleňuje polovica ženijného prieskumného družstva s obrneným transportérom (ANT). Do odtarasovacej a mostnej skupiny sa začleňuje až jedno ženijné odmínovacie družstvo, družstvo AM-50 a kolesový nosič KN (obr. 6), až mechanizovaná čata s družstvom čaty radiačného chemického prieskumu (obr. 7).

Čl.34

(1) Pre ženijnú podporu presunu sa oddieli k zabezpečeniu pohybu začleňujú tak, aby mohli včas splniť úlohy prípravy a údržby ciest a prepravísk cez vodné prekážky, zabezpečiť prekonanie zátarás, rozrušených priestorov, priestorov požiarov, zaplavených priestorov a prírodných prekážok.

(2) Pred začatím zistiť stav ciest, mostov a prepravísk, spresniť smery zriaďovania pomocných ciest, zistiť zátarasy, zamorené úseky, rozrušené priestory, priestory požiarov a zaplavených oblastí a vyhľadať cesty k ich obchádzaniu. Túto úlohu spravidla budú plniť ženijné prieskumné čaty (družstva) ženijného práporu a brigády. Výsledky prieskumu využívajú velitelia oddielov k zabezpečeniu pohybu pre spresnenie organizácie oddielu a k jeho príprave na plnenie konkrétnych úloh.

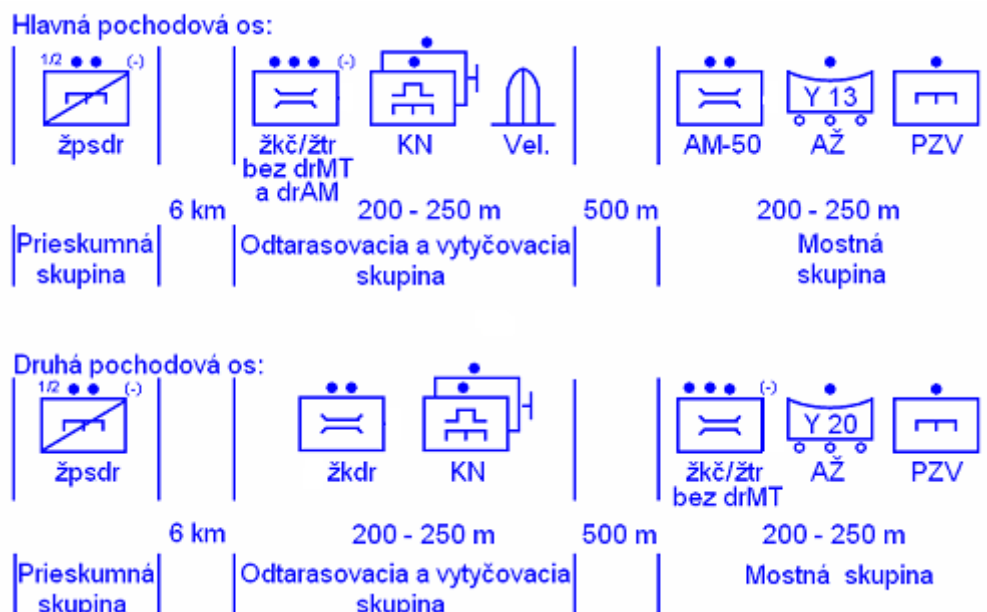
Obr. 5.

Schéma organizačného zloženia dvoch oddielov k zabezpečeniu pohybu organizovaných zo ženijnej technickej rotы ženijného práporu pri úprave dvoch pochodových os (možný variant)

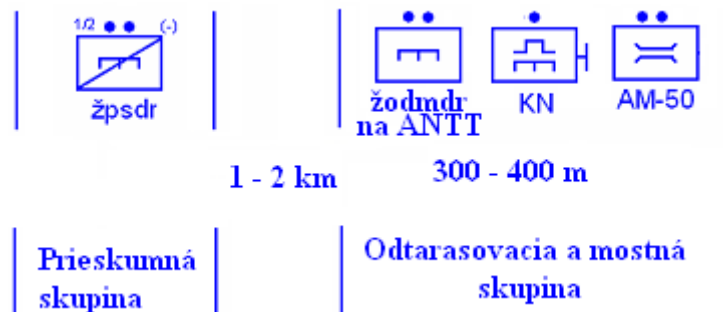
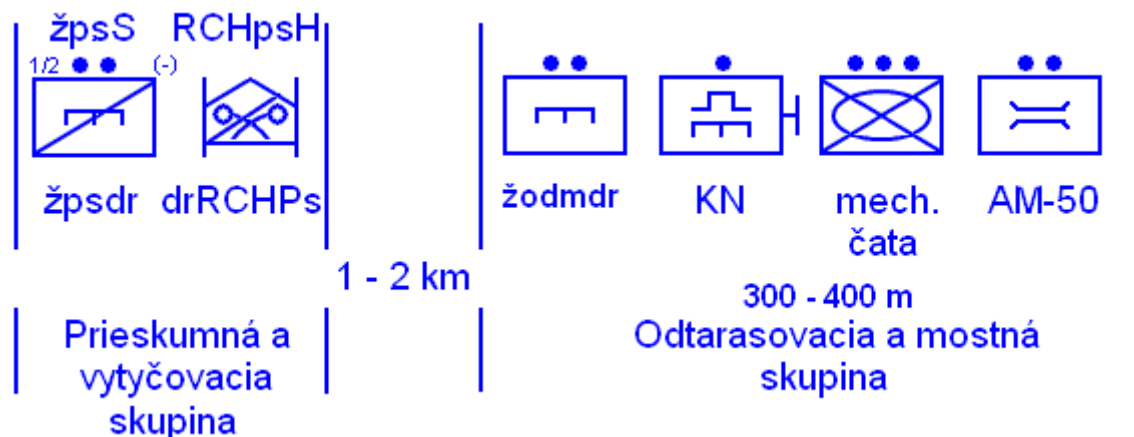
Obr. 6.

Schéma organizačného zloženia oddielu k zabezpečeniu pohybu mechanizovanej brigády organizovaného zo ženijnej rotы mechanizovanej brigády posilnené terénnym nákladným automobilom (možný variant)

(3) Počas presunu vykonávajú ženijný prieskum ženijné prieskumné hliadky (ženisti), ktoré sa začleňujú do jednotiek vykonávajúcich prieskum a do ochranných síl. Ženijný prieskum organizujú a vykonávajú rovnako aj velitelia oddielov k zabezpečeniu pohybu silami oddielu.

(4) Pre každú os a pre každý mechanizovaný (tankový) útvar sa určuje oddiel k zabezpečeniu pohybu. Keď sa predvída boj, zaraďuje sa tento oddiel spravidla za čelnú záštitu. Keď nehrozí stretnutie s nepriateľom, vysielajú sa oddiel k zabezpečeniu pohybu dopredu. Možný variant zaradenia oddielu k zabezpečeniu pohybu počas presunu je uvedený na obr. 8.

Obr. 7

Schéma organizačného zloženia oddielu k zabezpečeniu pohybu mechanizovanej brigády organizovaného zo ženijnej rotu brigády posilnené terénnym nákladným automobilom, mechanizovanou čatou a družstvom radiačného a chemického prieskumu (možný variant)

Čl.35

V priebehu útoku (stretného boja) sa obyčajne pre mechanizovanú brigádu upravuje jedna až dve pochodové osy. V pásme zodpovednosti nadriadeného stupňa sa s využitím brigádnych pochodových os upravujú jedna až dve pozdĺžne pochodové osy a podľa potreby priečne cesty. Oddiel k zabezpečeniu pohybu spravidla postupuje ihneď za bojovými zostavami praporov. V priebehu útoku postupuje prieskumná (prieskumná a vytyčovací) skupina oddielu k zabezpečeniu pohybu po nariadenej pochodovej ose za bojovými zostavami praporov brigády, za ňou postupuje odtarasovacia a mostná skupina oddielu k zabezpečeniu pohybu.

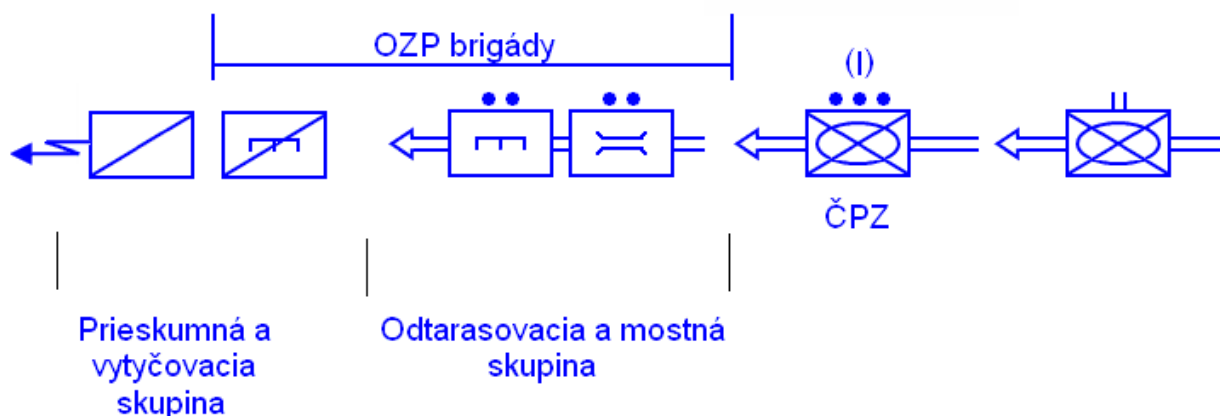
Obr. 8.

Schéma začlenenia oddielu k zabezpečeniu pohybu brigády pri presune brigády do stanoveného priestoru
(možný variant)

Čl.36

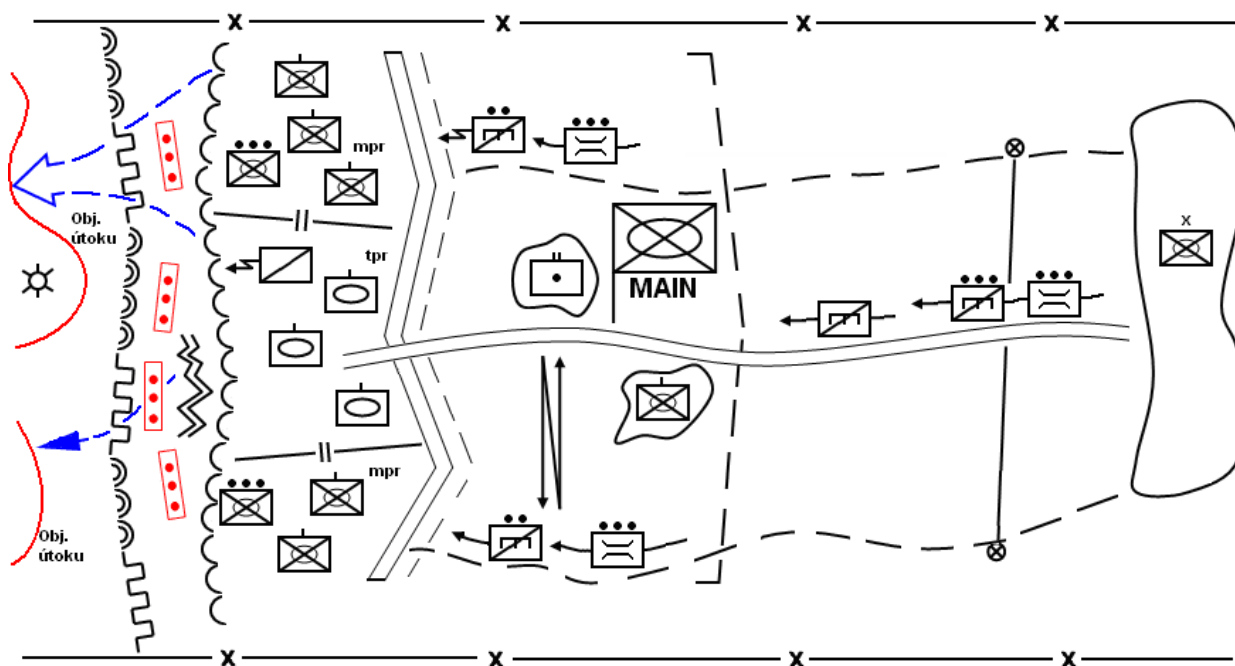
Základnú súčinnosť k zabezpečeniu činnosti oddielu k zabezpečeniu pohybu brigády organizuje náčelník G-3 s príslušnými oddeleniami (skupinami) štábu a s náčelníkmi iných odborností. Veliteľ oddielu k zabezpečeniu pohybu vykonáva súčinnosť s veliteľmi tých útvarov a jednotiek, za ktorými v priebehu útoku (presunu) postupuje a cieľom získať najnovšie správy o nepriateľovi a stave ciest na smere postupu, ako aj o spôsobe poskytovania ochrany jednotkám, ktoré sú zaradené do oddielu k zabezpečeniu pohybu.

Čl.37

(1) Veliteľ oddielu k zabezpečeniu pohybu je podriadený veliteľovi brigády. Odovzdávanie úloh a riadenie činností oddielu k zabezpečeniu pohybu sa uskutočňuje prostredníctvom náčelníka G-3. Rozkazy a hlásenie môžu byť predávané osobne, rádiom a spojkami. Rádiové spojenie s náčelníkom G-3 a veliteľom oddielu k zabezpečeniu pohybu je na stupni brigáda uskutočňované v rádiovkej sieti veliteľa brigády.

(2) Veliteľ oddielu k zabezpečeniu pohybu brigády riadi činnosť podriadených osobne vydávaním rozkazov a dohovorenými signálmi predávanými v rádiovkej sieti oddielu k zabezpečeniu pohybu alebo pohyblivými spojovacími prostriedkami. Za spojenie s oddielom k zabezpečeniu pohybu zodpovedá príslušný náčelník G-3. Za spojenie vo vnútri oddielu k zabezpečeniu pohybu zodpovedá veliteľ oddielu.

Obr. 9.

Schéma začlenenia skupín oddielu k zabezpečeniu pohybu brigády pri vedení útočného boja
(možný variant)

Čl.38

(1) Veliteľ oddielu k zabezpečeniu pohybu spracováva a vedie pracovnú mapu, záznamník vydaných a prijatých rozkazov a signálov, ako i predaných hlásení. Môže viesť aj ďalšie písomnosti a pomôcky (pre stanovenie zaťažiteľnosti mostov, schémy premost'ovania prekážok atd.).

(2) V pracovnej mape zaznamenáva formou zákresu a tabuliek hlavne:

- a) priestory rozmiestenia oddielu k zabezpečenia pohybu,
- b) plánovanú a skutočnú pochodovú os,
- c) zistené prekážky, zátarasy a závaly na pochodovej ose a v ich bezprostrednej blízkosti,
- d) čiary dosiahnuté vlastnými vojskami, správy o nepriateľovi,
- e) organizáciu oddielu k zabezpečeniu pohybu,
- f) materiálne, technické a zdravotnícke zabezpečenie oddielu k zabezpečeniu pohybu,
- g) spôsob spojenia a signály.

Čl.39

Sprievodná skupina

Sprievodnú skupinu mechanizovaného (tankového) práporu spravidla tvorí jedno ženijné odminovacie družstvo s potrebnou technikou s materiálom. Do sprievodnej skupiny môže byť podľa situácie ďalej určená až mechanizovaná čata. Pri presune a v priebehu útoku upravuje na najvýhodnejšom smere za jednou z rôt práporu prapornú cestu s maximálnym využitím súčasnej siete ciest (od čiar rozvinutia do praporných prúdov). V priestoroch s nedostatkom ciest môže cestu vytýčiť a upraviť priamo v teréne.

Čl.40

Keď pôsobí mechanizovaný prápor ako krycie sily brigády postupuje sprievodná skupina za ochrannými silami (obr.10). Keď sa presúva prápor za iným práporom, postupuje sprievodná skupina za jeho priamym zaistením (obr. 11 a 12).

Poznámka:

Pod pojmom „sprievodná skupina“, sa rozumia sily a prostriedky vyčlenené na stupni mechanizovaného (tankového) práporu k plneniu úloh ženijnej podpory.

Obr. 10

Schéma začlenenia sprievodnej skupiny do zostavy mechanizovaného práporu, ak pôsobí prápor ako krycie sily mechanizovanej brigády (možný variant)

Obr. 11

Schéma začlenenia sprievodnej skupiny do zostavy mechanizovaného práporu, ak sa prápor presúva za iným práporom
(možný variant)

Obr. 12

Schéma začlenenia sprievodnej skupiny do zostavy tankového práporu, ak sa presúva za iným práporom mechanizovanej brigády
(možný variant)

Čl.41

Pri útoku na nepriateľa v obrane postupuje sprievodná skupina za rotami prvého sledu práporu mimo účinný dosah nepriateľských ručných zbraní (obr.13).

Čl.42

Podľa situácie plní sprievodná skupina nasledujúce úlohy:

- a) vykonáva ženijný prieskum nepriateľa a terénu,
- b) upravuje prapornú cestu,
- c) premost'uje úzke prekážky a upravuje brody cez vodné prekážky,
- d) zriaďuje priechody v zátarasách a prirodzených prekážkach,
- e) podieľa sa na zriaďovaní priechodov vo vzniknutých prekážkach po účinku jadrových zbraní, likvidácii požiarov, uvoľňovaní zavalenej živej sily a bojovej techniky, zriaďovaní jednoduchých ženijných zátarás, príprave a ničení ciest a objektov na nich.

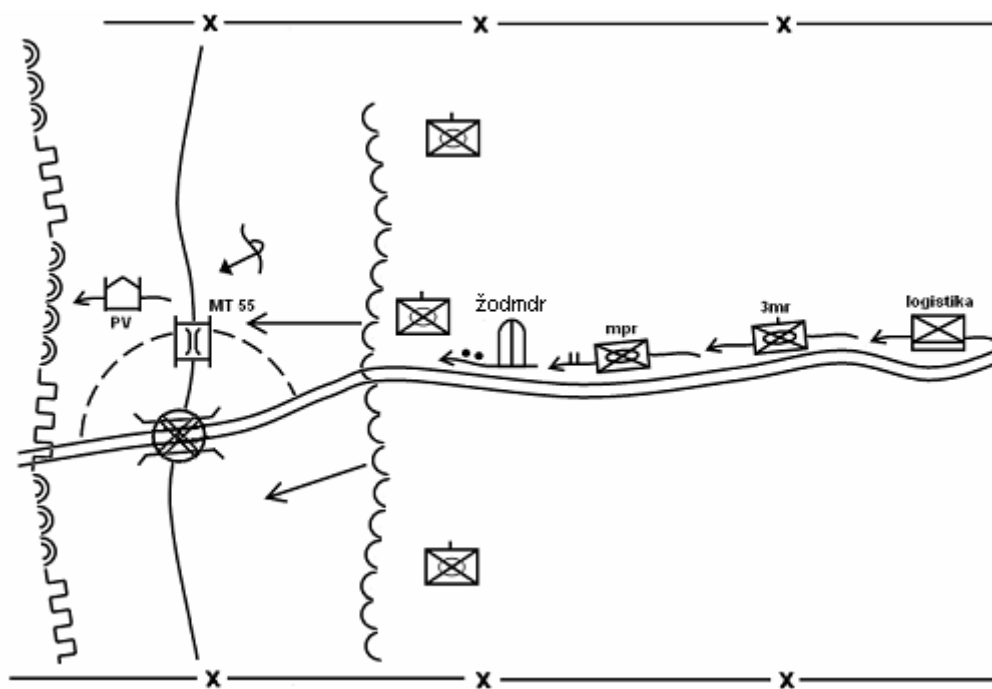
Obr. 13

Schéma začlenenia sprievodnej skupiny pri útoku na nepriateľa v obrane
(možný variant)

Čl.43

Pre plnenie úloh je sprievodná skupina vybavená napríklad:

- 1 až 2 prepravnými prostriedkami pre premost'ovanie úzkych prekážok (mostným tankom, prepravníkom mostu, mostným automobilom),
- až 2 odtarasovacími prostriedkami k zriaďovaniu priechodov v prekážkach a mínových poliach (tankami s mechanickými odmínovačmi vyčlenenými od tankových jednotiek, výbušnými odmínovačmi),
- až 1 reťazovou motorovou pílou,
- až 150 kg trhavín až 50 kusmi protitankových mín,
- mínovými hľadáčkami, súpravami pomôcok (pre trhanie, mínovanie, vytyčovanie) a ženijným náradím.

Čl.44

(1) Pri súčinnosti veliteľa sprievodnej skupiny s veliteľom práporu (náčelníkom štábu) sa spresňuje činnosť sprievodnej skupiny a jednotiek práporu čo do času, miesta a spôsobu plnenia úloh. Stanovujú sa signály a spôsoby velenia. Súčinnosť sa organizuje k správne mu plneniu úloh za útoku v priestore rozmiestnenia a v priebehu boja na dopredu stanovenom mieste.

(2) Po skončení súčinnosti musí byť veliteľovi sprievodnej skupiny jasné:

- a) aké úkoly bude sprievodná skupina plniť,
- b) kde, akými silami a prostriedkami ich bude plniť,
- c) v akom čase a poradí,
- d) spôsob predania úloh sprievodnej skupine,
- e) spôsob hlásenia o splnení úloh sprievodnou skupinou,
- f) činnosť po splnení úlohy.

Čl.45

Veliteľ sprievodnej skupiny je priamo podriadený veliteľovi práporu.

Úlohy sprievodnej skupine stanovuje osobne alebo prostredníctvom svojho štábu. Veliteľovi sprievodnej skupiny (veliteľovi ženijného družstva) určuje:

- a) os a smer postupu, miesto v zostave práporu,
- b) spresnenie zloženia, v prípade doplnenia sprievodnej skupiny od mechanizovaných jednotiek,
- c) na ktoré ženijné opatrenie položiť dôraz,
- d) aké sú časové podmienky pre splnenie úloh ženijnej podpory,
- e) činnosť sprievodnej skupiny po splnení úloh,
- f) spôsob spojenia, signály,
- g) lehoty predávania hlásení.

Čl.46

(1) Rozkazy môžu byť predávané veliteľovi sprievodnej skupiny:

- a) osobne,
- b) spojkou,
- c) určenými signálmi,
- d) rádiom.

(2) Veliteľ sprievodnej skupiny riadi skupinu krátkymi rozkazmi. Vedie pracovnú mapu s hlavnými údajmi o bojovej situácii s vyznačením miesta a úloh sprievodnej skupiny.

Čl.47

Skupina pre úpravu ciest

(1) Pre úpravu a údržbu ciest v obrane sa vyčleňujú sily a prostriedky podľa zásad uvedených v čl. 31 až 33. Tieto sily a prostriedky v obrane vytvárajú skupiny pre úpravu ciest brigády. Miesto v bojovej zostave brigády sa skupine pre úpravu ciest určuje v súlade s operačným rozkazom veliteľa brigády. Spravidla zaujíma priestory za prápormi alebo na ich

úrovni v blízkosti úseku ciest, kde sa predpokladá jej použitie v dôsledku bojovej činnosti nepriateľa. K určenej dobe pohotovosti sa skupina pre úpravu ciest rozmiestňuje v priestore rozmiestnenia, najlepšie v úseku najnáročnejším na úpravu, spravidla blízko prísunovej a odsunovej, popr. priečnej cesty brigády.

(2) Skupinu pre úpravu ciest tvoria:

- a) z jednotiek nadriadeného – dve ženijné komunikačné čaty/žtr/žpr
- b) z jednotiek brigády - časť organickej ženijnej rotý alebo sa vytvára z pridelených ženijných jednotiek. Podľa situácie môže byť posilnený mechanizovanou jednotkou a tankami s buldozerovým zariadením.

(3) K základným úlohám skupiny pre úpravu ciest patrí:

- 1. ženijný prieskum vhodných ciest a ich vytýčenie pre zabezpečenie pohybu vo dne i v noci,
- 2. úprava a údržba ciest,
- 3. zriaďovanie sprievodných mostov, úprava a vytýčenie obchádzok,
- 4. odstraňovanie závalov v osadách a na cestách.

Čl.48

Zloženie, materiálne a technické vybavenie skupiny pre úpravu ciest musí byť v súlade s úlohami, ktoré bude plniť s množstvom síl a prostriedkov, ktoré má ženijná technická rota ženijného práporu alebo ženijná rota brigády k dispozícii.

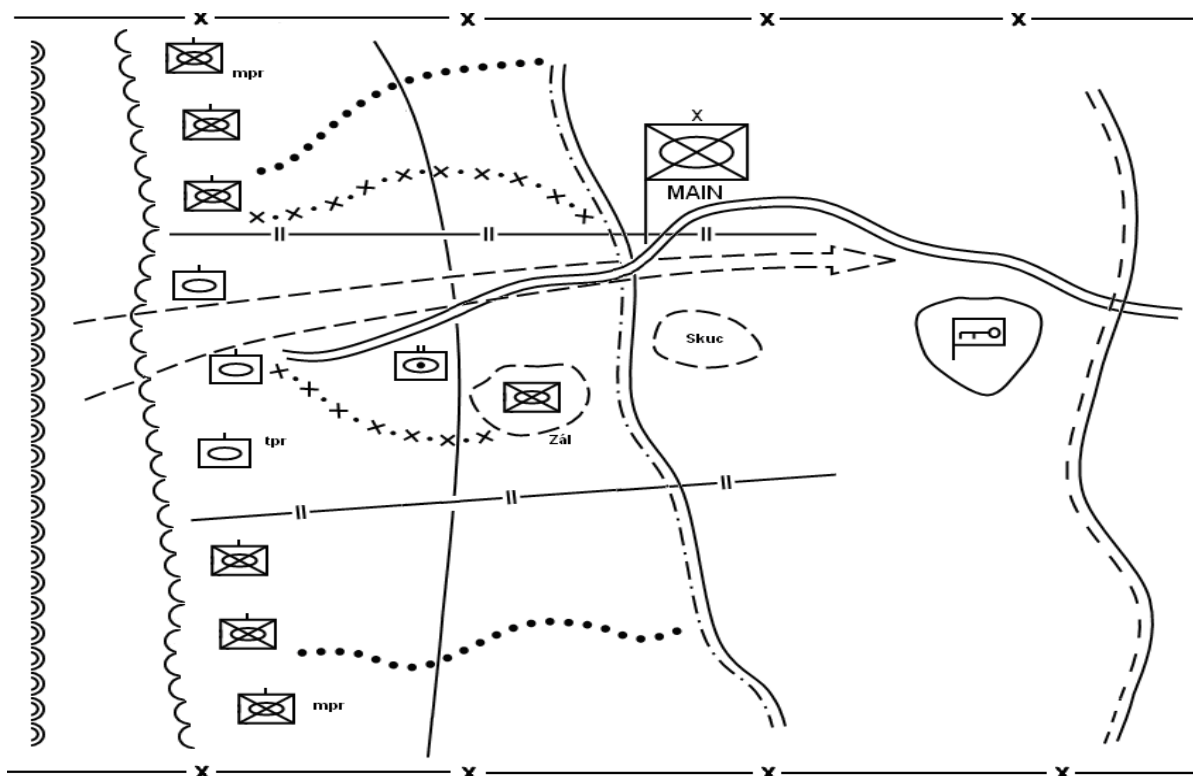
Čl.49

Úlohu skupine pre úpravu ciest stanovuje náčelník G3 prostredníctvom ženijného dôstojníka brigády, ktorý jej spravidla velí osobne ústne, spojkami alebo rádiom. Náčelník G3 brigády musí mať zabezpečené nepretržité spojenie s veliteľom skupiny pre úpravu ciest brigády.

Čl.50

Pri súčinnosti náčelník G3 prostredníctvom ženijného dôstojníka brigády veliteľom skupín pre úpravu ciest hlavne spresňuje:

- a) miesto skupiny pre úpravu ciest v zostave brigády,
- b) spôsob plnenia úloh v určených úsekoch (priestoroch) a v stanovených lehotách,
- c) spôsob spojenia s náčelníkom G3 brigády,
- d) formy a spôsoby predávania hlásenia o situácii a splnení úloh.

Obr. 14

Schéma úprav ciest a priestor rozmiestnenia skupiny pre úpravu ciest
v priestore zodpovednosti brigády

(možný variant)

Legenda:	----	priečna cesta nadriadeného
	==	prísunová a odsunová cesta brigády
	==	priečna cesta brigády
	.....	prísunová a odsunová cesta práporu
	x.x.x	cesty pre manéver

Čl.51

Veliteľ skupiny pre úpravu ciest velí skupine osobne ústne, rádiom, spojkou a dohovorenými signálmi. Vede pracovnú mapu, na nej vyznačuje hlavné údaje o všeobecnej situácii a podrobné údaje o činnosti skupiny pre úpravu ciest. Ďalej vedie záznamník (denník) vydaných a prijatých rozkazov (signálov) a hlásení.

Čl.52

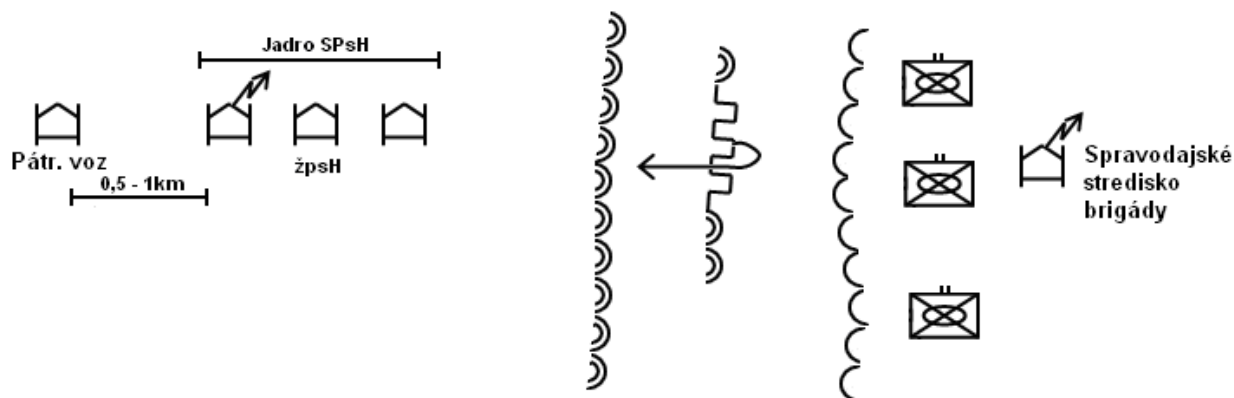
Ženijná prieskumná hliadka

(1) Ženijná prieskumná hliadka určená do prieskumných orgánov mechanizovanej brigády sa pripravuje k plneniu úloh a plní úlohy v zostave samostatných prieskumných hliadok.

(2) Do priestoru činnosti sa prepravuje v zostave prieskumných orgánov brigády, prieskumnú činnosť vykonáva pod jej ochranou alebo po krátku dobu i samostatne. Získava správy ženijného charakteru o nepriateľovi a teréne pred predným okrajom, na bokoch a v hĺbke bojovej zostavy nepriateľa podľa ustanovenia predpisu „Ženijné zabezpečenie vševojskového boja“ (Vševojsk-2-2); „Ženijný prieskum“ (Žen-2-3) a „Prieskum vo vševojskovom boji“ (Sprav-1-1).

Čl.53

(1) Od brigády sú vysielané samostatné prieskumné hliadky až do vzdialenosti, ktorá je závislá od konkrétnej situácie.(Obr.15).

Obr. 15

Schéma začlenenia ženijnej prieskumnej hliadky do zostavy samostatnej prieskumnej hliadky brigády pri presune do priestoru činnosti
(možný variant)

(2) Pri prieskume ženijných opatrení nepriateľa, vodných prekážok, terénu a priestorov, ktoré boli vystavené účinkom jadrových zbraní, plní ženijná prieskumná hliadka úlohu na určenom smere postupu metódou postupného plnenia úloh od objektu (priestoru) k objektu (priestoru) v úzkej súčinnosti s prieskumnými orgánmi brigády. Prieskumné údaje zisťuje predovšetkým pozorovaním a meraním pomocou prístrojov.

Čl.54

Náčelník G3 brigády včas vykonáva súčinnosť s náčelníkom spravodajského strediska brigády a predáva mu úlohy pre ženijný prieskum pred predným okrajom, na bokoch a v hĺbke bojovej zostavy nepriateľa. Ďalej určí veliteľovi ženijnej jednotky brigády spôsob začlenenia ženijnej prieskumnej hliadky do príslušného prieskumného orgánu brigády. Úlohy

pre prípravu a vlastné vykonávanie ženijného prieskumu stanoví veliteľovi ženijnej prieskumnej hliadky náčelník spravodajského strediska brigády priamo alebo prostredníctvom veliteľa samostatnej prieskumnej hliadky.

Čl.55

(1) Veliteľ ženijnej prieskumnej hliadky je po dobu prípravy na plnenie úloh a pri jeho plnení priamo podriadený veliteľovi samostatnej prieskumnej hliadky. Plní jeho rozkazy a nariadenia, udržiava s ním súčinnosť a podáva mu hlásenie o výsledkoch ženijného prieskumu.

(2) Výsledky prieskumu, vrátane ženijného odovzdáva stanoveným spôsobom veliteľ samostatnej prieskumnej hliadky štábu brigády cez spravodajské stredisko brigády.

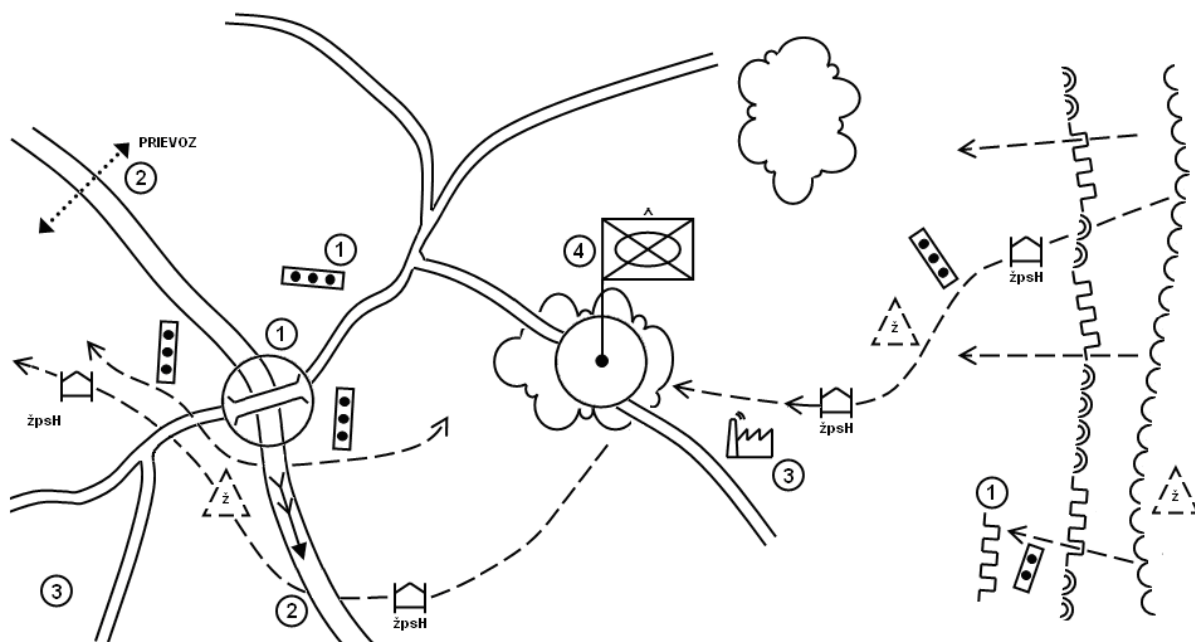
Čl.56

(1) Ženijná prieskumná hliadka ako orgán ženijného prieskumu ženijnej roty brigády plní úlohy v zostave vlastných vojsk a podľa úlohy, ktorú obdržala, môže zisťovať:

- a) vodné a iné prekážky a možnosti ich prekonávania,
- b) stav ciest, mostov a ostatných prepravísk,
- c) ochranné a maskovacie vlastnosti terénu,
- d) miesta výskytu vodných zdrojov a ich stav, výskyt miestneho stavebného materiálu a prostriedkov, ktoré sa dajú využívať v prospech ženijnej podpory,
- e) výsledky účinkov jadrových zbraní na terén, výbušné zátarasý a opevňovacie objekty, ako aj nutné ženijné opatrenia k odstráneniu následkov nepriateľských jadrových úderov,
- f) údaje pre zatarasovanie a ničenie
- g) iné údaje pre plnenie úloh ženijnej podpory.

V priebehu svojej činnosti sa riadi ustanovením predpisov Vševojsk-2-2, Žen-2-3 a ďalších odborných predpisov.

(2) Ženijná prieskumná hliadka získava správy predovšetkým priamou prehliadkou, meraním, ale aj vyhodnocovaním geografických podkladov. Podľa situácie a úloh môže ženijná prieskumná hliadka plniť prieskumné úlohy aj pozorovaním (počúvaním) všade tam, kde nie je možné vykonávať ženijný prieskum inými spôsobmi.

Obr. 16

Schéma činnosti ženijnej prieskumnej hliadky pri zisťovaní prieskumných údajov v hĺbke nepriateľskej bojovej zostavy

(možný variant)

Legenda: - - - smer postupu ŽPsH
 pozorovateľ (dočasné pozorovacie stanovište) ŽPsH
 1. Prieskum nepriateľských ženijných opatrení
 2. Ženijný prieskum vodných prekážok
 3. Ženijný prieskum terénu
 4. Ženijný prieskum priestorov, ktoré boli vystavené účinkom jadrových zbraní

Čl.57

Zloženie, ženijné technické a materiálne zabezpečenie ženijnej prieskumnej hliadky musí zodpovedať situácii a úlohe, ktorú bude plniť. Určuje ho nadriadený veliteľ vo svojom operačnom rozkaze pri stanovení úloh. Veliteľ ženijnej prieskumnej hliadky je vybavený čistou mapou (náčrtom) záujmového priestoru a údajmi pre spojenie.

Čl.58

V operačnom rozkaze sa uvádzajú:

1. SITUÁCIA a) nepriateľské sily

2. ÚLOHA ženijnej prieskumnej hliadky. Koordinačné postupy : smer postupu alebo priestor činnosti, aké prieskumové údaje má získať, miesto, čas a spôsob predkladania hlásenia, zloženie a spôsob činnosti hliadky,

3. VYKONANIE

4. ADMINISTRATÍVA A LOGISTIKA

- a) logistická podpora
- b) materiál
- c) zdravotnícka evakuácia a hospitalizácia
- d) personálne zloženie, zástupca

5. VELENIE A SPOJENIE

Signály a heslá používané počas vykonania prieskumu. Prieskumové hlásenie sa spracováva písomne, prikladajú sa náčrty, schémy alebo mapa.

Čl. 59

Ženijná pozorovacia hliadka

(1) Ženijná pozorovacia hliadka je vyčleňovaná s cieľom zistiť pozorovaním činnosť opatrení nepriateľa v priestore zodpovednosti jednotiek. Pozorovanie vedú nepretržite osobne velitelia, ženijné pozorovacie hliadky zo ženijných pozorovacích stanovišť, ženijné prieskumné hliadky a skupiny vybavené prostriedkami pre pozorovanie a spojovacími prostriedkami. Okrem toho sa pozorovanie vykonáva i z vrtuľníkov a posádok ženijnej techniky. Ak je priaznivá situácia, vedie sa prieskum pozorovaním v spojení s priamou prehliadkou terénu a objektov. V noci a za obmedzenej viditeľnosti sa pozorovanie uskutočňuje s použitím prístrojov pre videnie v noci, osvetľovaním terénu a dopĺňa sa počúvaním.

(2) Ženijná pozorovacia hliadka plní úlohy na ženijnom pozorovacom stanovišti. Je zložená z dvoch až troch ženistov. Stanovište je vybavené prostriedkami pre pozorovanie, mapou alebo schémou terénu, denníkom pozorovania, buzolou, hodinkami a spojovacími prostriedkami. Hliadke sa určujú nutné údaje o nepriateľovi a o vlastných jednotkách, miesto pozorovacieho stanovišťa, orientačné body, objekt (pásma) pozorovania, na čo sa má zamerať pozornosť, čas a spôsob predloženia hlásenia a varovné signály. Výsledky pozorovania sa zapisujú do denníka pozorovania a zakresľujú sa do mapy.

(3) Činnosť hliadky riadi určený veliteľ, ktorý v stanovenom čase hlási výsledky pozorovania veliteľovi, ktorý hliadku vyslal.

O najdôležitejších výsledkoch prieskumu informuje veliteľ hliadky bezprostredne veliteľa útvaru (jednotky) v priestore zodpovednosti, v ktorom sa pozorovanie uskutočňuje a veliteľa, ktorý hliadku vyslal.

Čl.60

Ženijné jednotky v krycích silách

(1) Pri prechodových fázach operácií bude ženijná jednotka plniť úlohy v krycích silách. Bude vykonávať úlohy ženijnej podpory pri ústupe brigády, pri vystriedaní jednotiek, pri dotyku jednotiek, pri presune alebo pri nadviazaní dotyku. Ženijné jednotky brigády plnia úlohy podľa ustanovenia predpisu Vševojsk-2-2.

(2) Do krycích síl brigády sa vyčleňujú organické ženijné jednotky a zosilňujú sa ženijnými jednotkami ženijného práporu nadriadeného stupňa.

Možné vyčlenenie ženijných jednotiek do krycích síl brigády:

- a) k ovládnutiu dôležitých čiar a objektov v hĺbke nepriateľskej obrany nepriateľa;
  - 1. jedna až dve sprievodné skupiny (z pridelených ženijných jednotiek),
  - 2. oddiel k zabezpečeniu pohybu, ženijná čata k mýnovaniu a ženijná záloha (z organických ženijných jednotiek brigády),
- b) k ovládnutiu prepravísk cez vodné prekážky, môže byť ďalej vyčlenená pontónová (prepravná) jednotka zo ženijného práporu nadriadeného stupňa,
- c) k zabezpečeniu rozvinovaniu a činnosti hlavných síl:
  - 1. jeden až dva oddieli k zabezpečeniu pohybu,
  - 2. ženijná čata k zriaďovaniu mýnových polí.

Čl.61

(1) Ženijné jednotky, ktoré pôsobia v krycích silách brigády v priebehu ich presunu a útoku sa začleňujú podľa rozhodnutia veliteľa brigády. Pontónové (prepravné) jednotky pridelené zo ženijného práporu vyčlenené do krycích síl sa premiestňujú pod ochranou mechanizovaných jednotiek.

(2) Možné začlenenie ženijných jednotiek, ktoré pôsobia v zostave krycích síl v priebehu boja:

- a) k ovládnutiu dôležitých čiar a objektov,
- b) k ovládnutiu a udržovaniu prepravísk (úseku rieky vhodných pre zriadenie prepravísk) cez vodné prekážky,

Možné začlenenie ženijných jednotiek, ktoré pôsobia v krycích silách v priebehu boja (obr. 17).

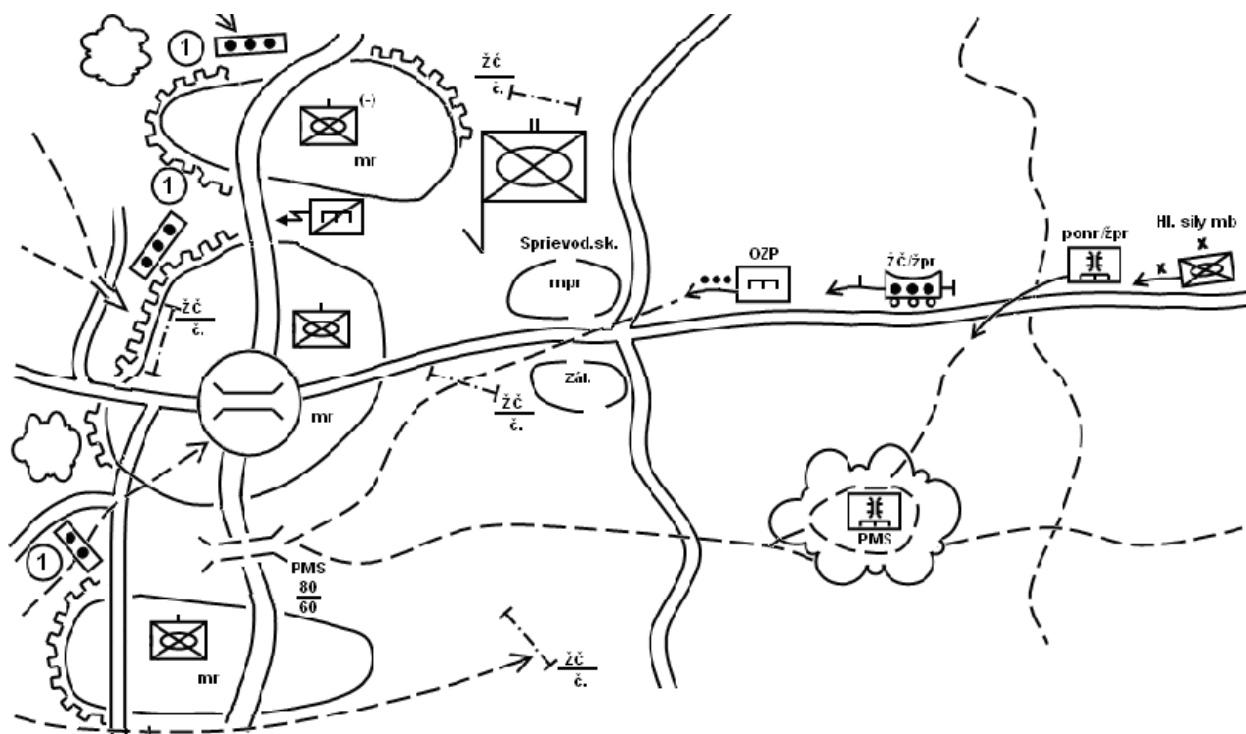
Obr. 17

Schéma začlenenia ženijných jednotiek, pôsobiacich v krycích silách brigády v priebehu boja k ovládnutiu cestného mosta a vybudovaniu prepraviska cez vodnú prekážku

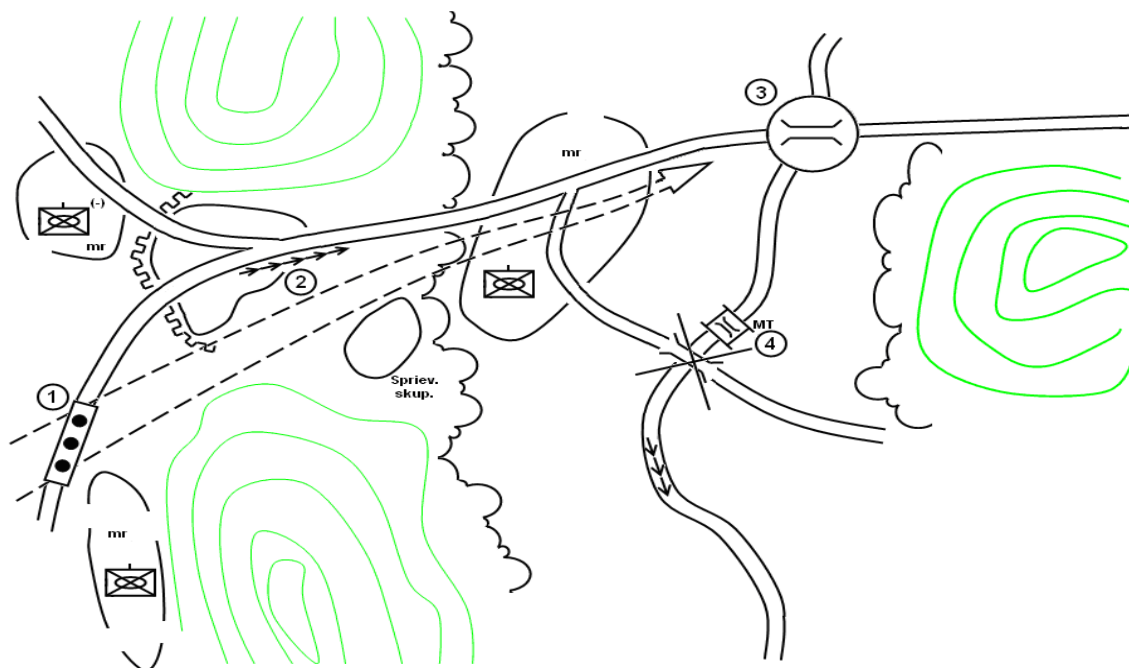
(možný variant)

Legenda:

- 1) - Krátke protitankové mínové pole plánované k položeniu sprievodnými skupinami

Čl.62

Náčelník G3 brigády je pri súčinnosti s náčelníkom G4 a s ostatnými náčelníkmi je povinný spresniť opatrenia ženijnej podpory boja krycích síl podľa predpisu Vševojsk-2-2, predovšetkým spôsob ochrany ženijných jednotiek, ich zásobovanie ženijnými prostriedkami v priebehu boja, ako aj spojenie s nimi. Velitelia ženijných jednotiek, začlenených v krycích silách, vykonávajú úzku súčinnosť s veliteľom (štábom) krycích síl s cieľom získať nanovošie správy o nepriateľovi, činnosti vlastných jednotiek a stavu ciest na smere útoku krycích síl, spresniť spôsob ochrany, materiálneho, technického a zdravotníckeho zabezpečenia im podriadených jednotiek. Široko využívajú ukoristený materiál aj materiál a techniku z miestnych zdrojov použiteľné pre plnenie úloh ženijnej podpory boja krycích síl.

Obr. 18

Schéma začlenenia ženijných jednotiek, pôsobiacich v krycích silách útvaru v priebehu boja k ovládnutiu horského prechodu

(variant)

Legenda: Silami a prostriedkami sprievodnej skupiny krycích síl brigády vykonané:

1. zamínovanie ciest,
2. príprava závalu ciest,
3. príprava mosta k ničeniu,
4. premostenie vodnej prekážky pomocou mostného tanku.

Čl.63

Velitelia ženijných jednotiek, ktoré sú začlenené do krycích síl sú podriadení veliteľom mechanizovaných (tankových) jednotiek podľa svojho pridelenia. Títo velitelia ich v priebehu boja osobne (prostredníctvom svojich štábov) riadia s využitím rádiových sietí a spojok.

Čl.64

Ženijná jednotka pri podpore brigády v aeromobilnej operácii

K plneniu úloh taktického charakteru sa obvykle vyčleňujú mechanizované jednotky s nízkym počtom obrnených vozidiel. Pre plnenie špeciálnych úloh ženijnej podpory sa mechanizovaným jednotkám spravidla prideluje ženijná jednotka v sile ženijnej čaty.

Čl.65

Organizácia, materiálne a technické vybavenie ženijnej jednotky vyčlenenej pre plnenie úloh ženijnej podpory vysadenej jednotky bude závisieť predovšetkým na:

- a) charaktere nastávajúcej bojovej úlohy,
- b) rozsahu a obsahu predpokladaných špeciálnych úloh ženijnej podpory,
- c) počtu a typu pridelených dopravných vrtuľníkov a lietadiel k preprave osôb, techniky a nevyhnutného materiálu vzduchom,
- d) celkovej situácii a možnostiach nepriateľa v priestore vysadenia.

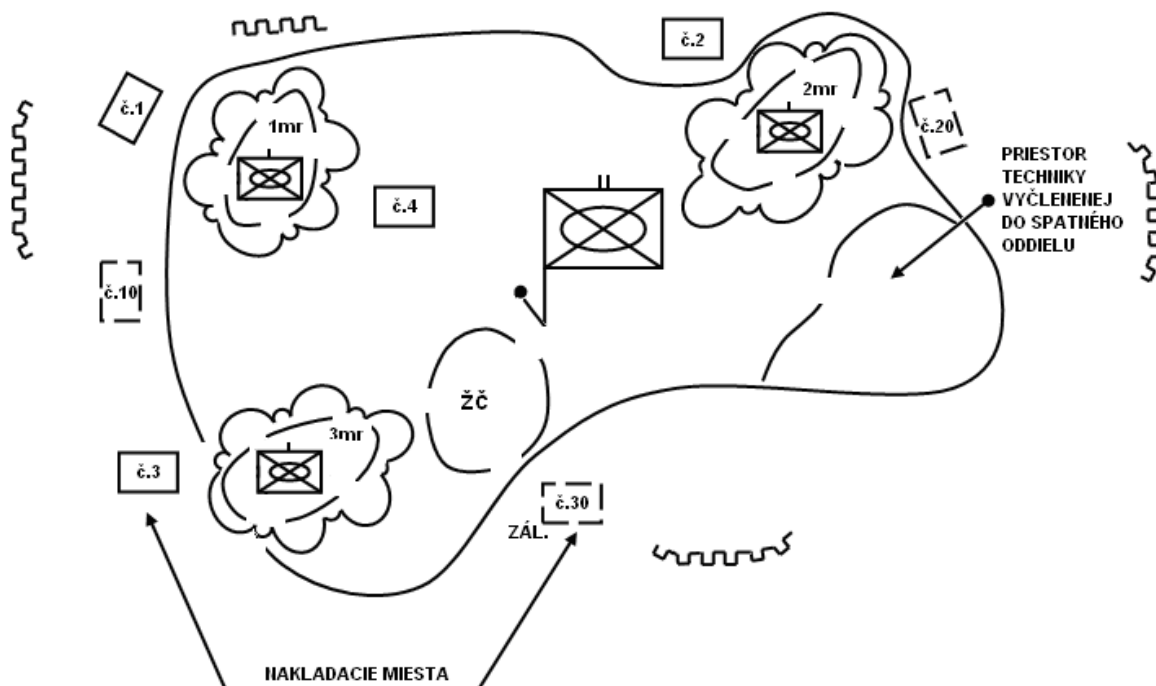
Čl.66

Jednotky vyčlenené k vykonaniu aeromobilnej operácie sa pripravujú vo východiskovom priestore. V jeho blízkosti sa pre mechanizované jednotky i pre jednotky iných odborností určujú priestory pre naloženie. Miesto sústredenia ženijnej čaty v priestore pre naloženie výsadku v zostave mechanizovaných jednotiek je na obrázku 19.

Čl.67

Ženijná podpora vo východiskovom priestore pre vysadenie zahŕňa:

- a) ženijný prieskum terénu (k zaujatiu priestoru, ochranných a maskovacích vlastností terénu, terénu pre nakladacie miesta atď.),
- b) preverenie terénu na prítomnosť výbušných zátarás,
- c) ženijnú úpravu terénu k ochrane a nakladanie jednotiek,
- d) vytýčenie, poprípade úpravu ciest, (zriadenie úkrytov pre živú silu, ženijné maskovacie opatrenia) a podobne.

Obr. 19

Miesto ženijnej čaty v priestore pre naloženie mechanizovaných jednotiek.
(vo východiskovom priestore pre vysadenie)
(variant)

Čl.68

Pred zaujatím východiskového priestoru pre vysadenie veliteľ mechanizovaných jednotiek veliteľovi ženijnej jednotky stanoví:

- miesto sústredenia jednotky pred naložením a nasadením,
- nakladacie miesta pre ženijné družstvá (ženijnú čatu), čísla vrtuľníkov,
- rozsah vybavenia jednotky ženijným materiálom,
- ak bude ženijná jednotka prepravovaná spoločne s mechanizovanými jednotkami, spôsob a miesto začlenenia ženijných družstiev do zostáv mechanizovaných rôt (čiat),
- priestory pre sústredenie techniky a materiálu,
- rozsah a lehoty úloh ženijnej podpory, ktoré bude ženijná jednotka plniť vo východiskovom priestore pre vysadenie.

Čl.69

Do priestoru vysadenia sa ženijná jednotka prepravuje spravidla decentralizovane po ženijných družstvách spoločne s mechanizovanými jednotkami. Ženijné družstvá sa prepravujú s prostriedkami a materiálom, ktoré budú nevyhnutne potrebovať pre plnenie úloh ženijnej podpory v priebehu plnenia bojovej úlohy vysadenými mechanizovanými jednotkami.

Čl.70

(1) V závislosti na konkrétnej úlohe výsadku, môže ženijná jednotka v priestore vysadenia plniť nasledujúcu hlavnú úlohu a opatrenia ženijnej podpory:

- a) vykonávať ženijný prieskum výbušných zátarás a objektov, ktoré nepriateľ pripravil k ničeniu, vodnej prekážky a vhodných miest pre zriadenie prepravísk,
- b) zriaďovať výbušné zátarasy a pripravovať vhodné objekty k ničeniu,
- c) pripraviť opatrenia k rýchlemu zriadeniu prepravísk k plynulému prekonávaniu vodnej prekážky,
- d) zriaďovať priechody v zátarasách nepriateľa a vykonávať dezadjustáciu pripravených objektov k ničeniu,
- e) prevádzať základné jednoduché opatrenia k zvýšeniu ochrany živej sily a palebných prostriedkov.

(2) Keďže k obsadeniu pristávacích plôch a k zabezpečeniu vysadenia mechanizovaných jednotiek sa vysielajú krycie sily

(predsunutá skupina) posilnená ženistami, títo ženisti budú plniť nasledujúce úlohy:

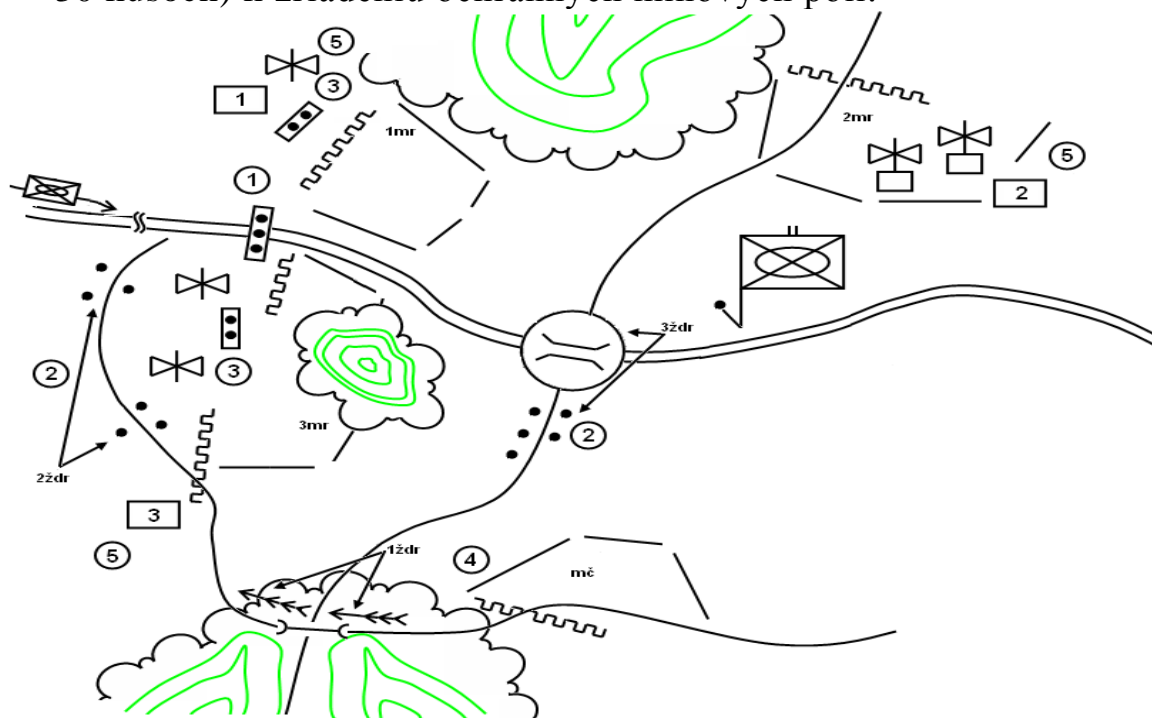
- a) prieskum pristávacích plôch,
- b) odstraňovanie alebo označovanie zátarás a terenných predmetov, ktoré zabráňujú vrtuľníkom pristáť.

Čl.71

K splneniu úloh ženijnej podpory vysadených jednotiek brigády sa spravidla vyčleňujú nasledujúce ženijné sily a prostriedky:

- a) dve až tri ženijné družstvá (podľa charakteru činnosti zatarasovacie alebo jednotky pre čistenie od mín),
- b) jedno družstvo pre ženijný prieskum,
- c) jeden až dva vrtuľníky každý s 80 až 120 kusmi protitankových mín, (keď sú pre prepravu mín vyčlenené) alebo až 100 kusov protitankových mín, ktoré sú prepravované s ostatnými prostriedkami ženijnej čaty,

- d) 150 až 200 kg trhavín s roznečovačmi,
- e) prostriedky pre ženijný prieskum,
- f) v nevyhnutnom rozsahu ostatný ženijný materiál a prostriedky zabezpečujúci splnenie plánovaných úloh ženijnej podpory. Časť protitankových mín je vhodné rozdeliť mechanizovaným rotám (po 20 až 30 kusoch) k zriadeniu ochranných mínových polí.

Obr. 20

Činnosť ženijnej jednotky zriaďujúcej ženijné zátarasy pri zdržovaní prísunu nepriateľských záloh vysadenými jednotkami brigády

(možný variant)

- Legenda:
- 1. Protitankové mínové pole (15 až 20 PT mín) zriadené mechanizovanou rotou
  - 2. Roztrúsené míny (do 10 ks PT mín)
  - 3. Protitankové mínové pole zriadené ženijnou jednotkou za využitia pridelených vrtuľníkov
  - 4. Úlohy plnené ženijnou jednotkou,
  - 5. Pristávacia plocha číslo 1, 2 a 3

Čl.72

Rozdelenie ženijných síl, prostriedkov a materiálu bude vždy závisieť na konkrétnych úlohách, ktoré budú ženijné jednotky pre zabezpečenie bojovej činnosti vysadených jednotiek brigády plniť.

Čl.73

Veliteľ ženijnej jednotky organizuje a vykonáva súčinnosť veliteľov ženijných družstiev s veliteľmi mechanizovaných rôt (čiat), v ich zostave budú ženijné družstvá plniť úlohy ženijnej podpory. Pri súčinnosti je nutné položiť dôraz na:

- a) určenie miesta pre ženijné družstvá vo vrtuľníkoch (ak sa prepravuje spoločne v jednom vrtuľníku s mechanizovanou jednotkou),
- b) spôsob pomoci mechanizovanej jednotky pri nakládke a vykládke ženijného materiálu, najmä protitankových mín a trhavín,
- c) spôsob zabezpečenia ochrany ženijného družstva mechanizovanou jednotkou pri plnení jeho úloh,
- d) spôsob spojenia veliteľa ženijného družstva s veliteľom mechanizovanej jednotky (dohodnuté signály),
- e) spôsob predávania výsledkov ženijného prieskumu,
- f) priestory sústredenia ženijného družstva po splnení úloh.

Čl.74

Pred zaujatím východiskového priestoru pre vysadenie organizujú velitelia ženijných družstiev na základe operačného rozkazu veliteľa ženijnej jednotky prípravu príslušníkov svojich družstiev k plneniu nastávajúcich úloh s dôrazom na všestranné a úplné materiálne zabezpečenie. Ak je dostatok času, vykonávajú s príslušníkmi družstva odborné nácviky.

Čl.75

Po vydaní operačného rozkazu poskytuje veliteľ ženijnej jednotky pomoc veliteľom družstiev a kontroluje znalosť úloh a materiálne vybavenie družstiev. Podľa možnosti organizuje priestorové a časové plnenie jednotlivých úloh na schéme, na mape alebo plastickom stole. Veliteľ ženijnej jednotky spracováva „zoznam osôb“ a „súpis materiálu“, ktoré po spracovaní odovzdá veliteľovi vysadzovaných jednotiek.

Čl.76

Veliteľ ženijnej jednotky uskutočňuje velenie osobným stykom. Spojenie s veliteľom vysadzovaných jednotiek uskutočňuje prostredníctvom veliteľa mechanizovanej roty. Plnenie najobťažnejšieho úloh ženijnej podpory spravidla riadi osobne.

Čl.77

Deštrukčná skupina (oddiel)

Deštrukčné skupiny (oddieli) sa vytvárajú na základe rozhodnutia veliteľov brigád. Rozkaz k vytvoreniu deštrukčnej skupiny (oddielu) vydáva ten oprávnený veliteľ, v ktorého právomoci je vydanie rozkazu k ničeniu objektu operačného alebo taktického významu.

Čl.78

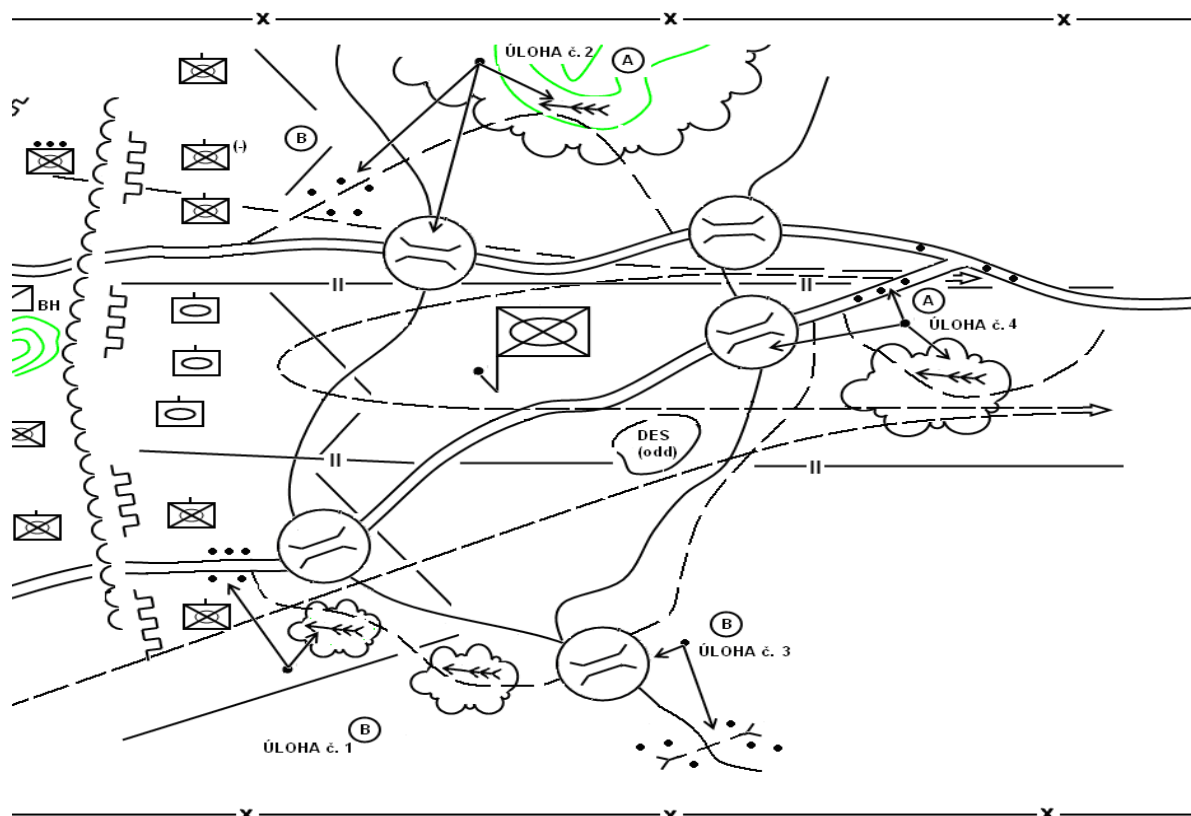
Deštrukčné skupiny (oddieli) plnia spravidla bojové úlohy v priebehu prípravy a vedenie obrany. V niektorých prípadoch môžu tieto skupiny (oddieli) plniť úlohy i v priebehu útoku, a to jak samostatne, tak najmä, v zostave jednotiek (útvarov) plniacich bojové úlohy (krycie sily, vysadzované jednotky). Možný spôsob plnenia úloh deštrukčným oddielom pri príprave objektov k ničeniu a zriadeniu zátarás na komunikačnom smere v období prípravy obranného boja v sile ženijnej čaty ženijného práporu nadriadeného je na obr. 21

Čl.79

Vytvorenie deštrukčnej skupiny (oddielu) zaisťuje na základe rozkazu veliteľa príslušný náčelník G3. Ženijné sily a prostriedky pre túto skupinu (oddiel) určuje náčelník G3 na základe návrhu svojho ženijného dôstojníka. Určujú sa zo ženijného práporu a ženijných jednotiek mechanizovaných brigád v takom rozsahu, ktorý zabezpečí splnenie danej úlohy.

Čl.80

Deštrukčnú skupinu (oddiel) môže vytvárať aj veliteľ ženijného práporu, ktorý plní úlohy zatarasovania a ničenia na vlastnom území, v tých prípadoch, ak vyžadujú špeciálne znalosti príslušníkov ženijnej jednotky. Napríklad veliteľ ženijnej jednotky, ktorého úlohou je zriadiť uzol zátarás, môže časť jednotky vyčleniť s úlohou zriadiť protitankové mínové pole v rámci uzlu zátarás. Z ďalšej časti jednotky môže vytvoriť deštrukčné skupiny alebo deštrukčný oddiel k príprave ničeniu cestných komunikácií, cestných a iných objektov v uzle zátarás.

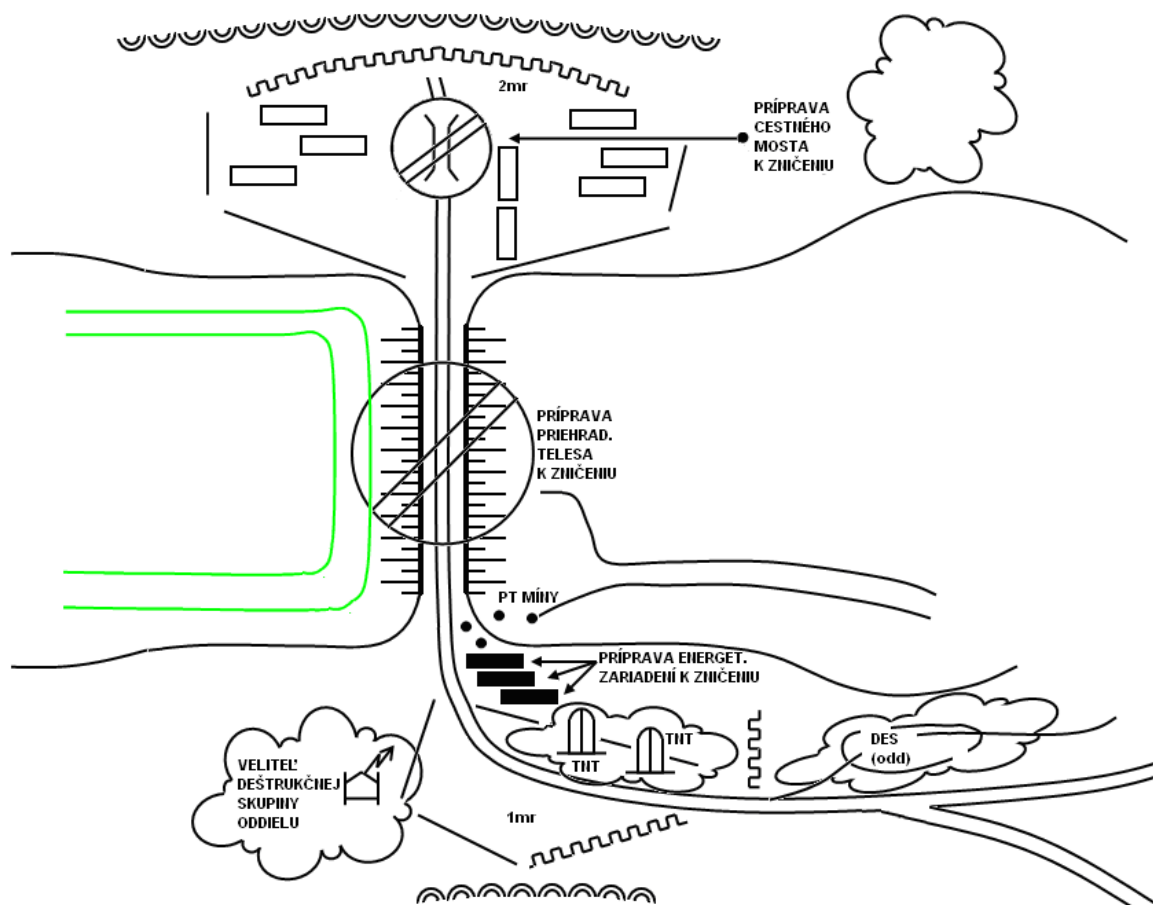
Obr. 21

Plnenie úloh deštrukčnou skupinou (oddielom) pri príprave objektov k ničeniu a zriadeniu zátarás na komunikačnom smere v pásme zodpovednosti mechanizovanej brigády

(možný variant)

Legenda: DES (DEO) - priestor rozmiestnenia deštrukčnej skupiny(oddielu)
 DES č. - úloha plnenia deštrukčnou skupinou číslo (A)
 ... - skupina roztrúsených mín (5 až 10 ks PT mín), stromový zásek (B)

Možný spôsob prípravy priehrady k ničeniu deštrukčným oddielom je na Obr. 22.

Obr. 22

Plnenie úlohy deštrukčným oddielom pri príprave priehrady k ničeniu
(možný variant)

Legenda: DEO - deštrukčný oddiel
DES - deštrukčná skupina
TNT - vozidlo s trhavinami
Des (DEO)- priestor sústredenia deštrukčnej skupiny (oddielu) po splnení úloh

Čl.81

(1) Cestné komunikácie a cestné objekty k ničeniu pripravujú a zatarasy na komunikačnom smere zriaďujú deštrukčné skupiny (oddieli). Veliteľom deštrukčného oddielu musí byť dôstojník, veliteľom deštrukčnej skupiny môže byť poddôstojník. Deštrukčnému oddielu sa spravidla určuje komunikačný smer, t.j. dva aj viac úsekov cestných komunikácií idúcich jedným smerom a k nim príľahlej obchádzky. Deštrukčnej skupine sa určuje úsek cestnej komunikácie.

(2) Na diaľnice a dôležité cesty musí byť nasadených aj niekoľko deštrukčných skupín, ktoré sa pri práci prekračujú. Pre vytvorenie uzlov zatarás (priestoru), v ktorom sú zriadené rôzne druhy zatarás s využitím prirodzených

prekážok a obranného aj palebného postavenia jednotiek aj zbraní, ktoré uzol bráni, sa spravidla určujú zvláštne ženijné jednotky ako deštrukčné oddieli.

Čl.82

Deštrukčné skupiny a oddieli musia byť vybavené dopravnými prostriedkami, trhavinami, rozniecovačmi a ďalším materiálom a technikou podľa povahy úlohy.

Čl.83

Po skončení príprav objektu k ničeniu ponecháva pri ňom veliteľ deštrukčnej skupiny (oddielu) roznetovú hliadku, ktorá plní úlohu podľa ustanovenia čl. 90 tohto predpisu.

Čl.84

Veliteľ deštrukčnej skupiny (oddielu) spracováva operačný rozkaz a vydáva ho podriadeným. V rozkaze sa stanovujú aj úlohy pridelených mechanizovanej jednotke, ktorá má zabezpečovať plnenie úloh deštrukčnou skupinou (oddielom). Úlohu zaznamenáva veliteľ deštrukčnej skupiny (oddielu) do pracovnej mapy v merítke zodpovedajúcej špecifikácii plnenej úlohy. V pracovnej mape sa mimo iného uvádzajú objekty určené k ničeniu, osy presunu jednotky do priestoru plnenia úloh, priestor sústredenia jednotky pred zahájením plnenia a po splnení úloh, priestory skládok materiálu, stanovište roznetových hliadok, situácia mechanizovaných jednotiek, v ktorého priestoroch bude skupina (oddiel) úlohu plniť a ich veliteľské stanovište. Formou tabuliek sa do pracovnej mapy zakresľujú údaje nevyhnutné k splneniu úloh (časové prepočty, stanovené signály k ničeniu objektov apod.). Ostatné dokumenty vedú a spracovávajú velitelia deštrukčných skupín (oddielov) v súlade s vojenským predpisom Trhaviny a ničenie (Žen-2-6).

Čl.85

Ak plní deštrukčná skupina (oddiel) úlohu v podriadenosti veliteľa mechanizovanej brigády (práporu), vykonáva veliteľ oddielu súčinnosťný dohovor s veliteľom jednotky, v ktorého priestore bojovej činnosti bude úlohu plniť. Od oprávneného veliteľa dostane rozkaz k ničeniu stanovených objektov. Cieľom súčinnosti je hlavne spresniť:

- a) spôsob ochrany objektov a ženijnej jednotky pri plnení úloh,
- b) spôsob predávania signálov k ničeniu objektov,
- c) osy presunu deštrukčnej skupiny (oddielu) po splnení úlohy apod.

Čl.86

Veliteľ deštrukčného oddielu vydáva ústny bojový rozkaz veliteľom deštrukčných skupín. V priebehu plnenia úloh deštrukčným oddielom spresňuje plnenie úloh krátkymi čiastkovými rozkazmi, ktoré vydáva ústne alebo s využitím spojovacích prostriedkov. Veliteľ deštrukčnej skupiny vydáva ústny rozkaz príslušníkom skupiny. Plnenie úloh riadi osobne vydávaním rozkazov a povelov.

Čl.87

Organizácia a spôsob spojenia s deštrukčnou skupinou (oddielom), stanovuje vo svojom operačnom rozkaze oprávnený veliteľ, ktorý rozhodol o vytvorení deštrukčnej skupiny (oddielu). Spojenie môže byť organizované v sieti náčelníka G3 daného veliteľského stupňa alebo môžu byť využité spojovacie siete veliteľa, v ktorého zostave bude úlohu deštrukčná skupina (oddiel) plniť.

Čl.88

Jednotka ochrany ničeného objektu plní úlohy súvisiace s ochranou jednotiek pripravujúcich jednotlivé objekty k ničeniu. Je zodpovedná za dôslednú ochranu jednotiek plniacich žienijné úlohy.

Ustanovil ju oprávnený veliteľ (veliteľ mechanizovanej brigády).Mimo ochrany žienijných jednotiek vykonáva obranu objektu pripraveného k ničeniu, riadi dopravu a prepravu civilného obyvateľstva (utečencov) v priestore ničenia.

Čl.89

Skupina prípravy ničenia pracuje pod ochranou mechanizovanej jednotky na príprave jednotlivých objektov k zničeniu. Na základe rozhodnutia oprávneného veliteľa pripravuje objekty k ničeniu podľa ich dôležitosti. Vypracuje plán ničenia, kalkulácie, ukladá nálože a zriaďuje roznetovú sieť na požadovaný stupeň pohotovosti.

Čl.90

(1) **Roznetová hliadka** plní úlohy od veliteľa skupiny prípravy ničenia v úzkej spolupráci s mechanizovanými jednotkami, ktoré vedú boj v priestore (na smere), kde sa nachádza objekt pripravený k ničeniu.Pracuje v sile 1 plus 3 a je vytvorená z jednotky tvoriacej skupinu prípravy ničenia.

(2) Stanovište roznetovej hliadky sa určuje v bezpečnej vzdialenosti od objektu pripraveného k ničeniu na opačnom smere, ako sa predpokladá príchod

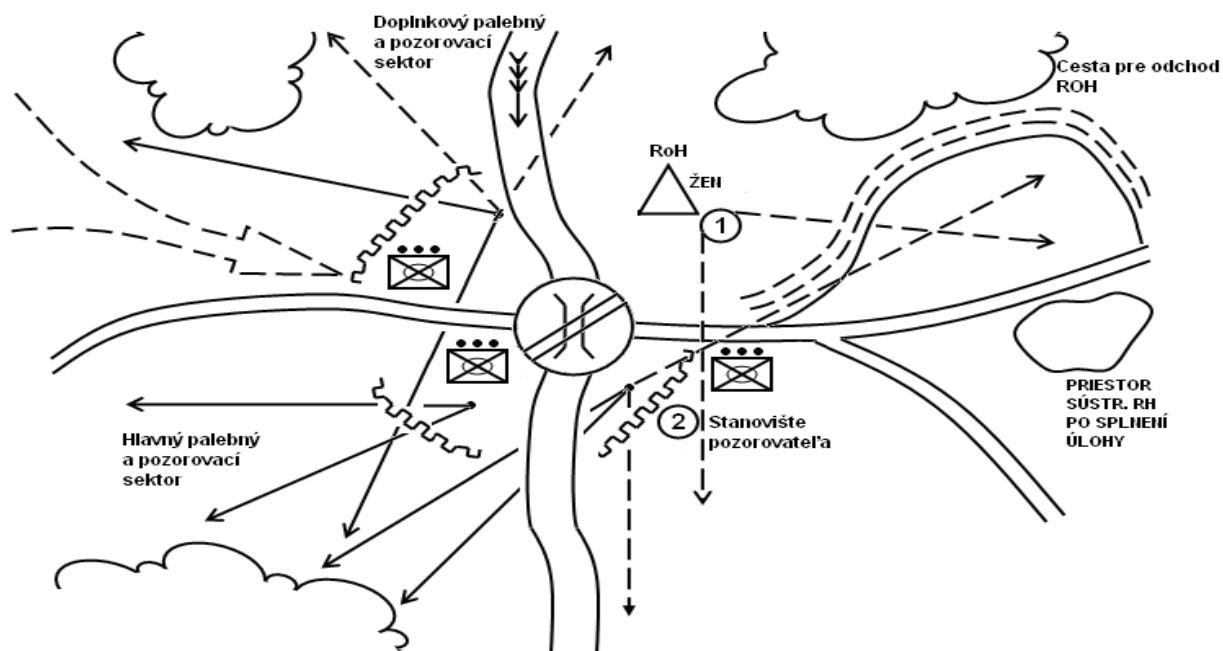

nepriateľa, ženijne sa upravuje a maskuje. Po prevzatí stráženého objektu poučí veliteľ roznetovej hliadky svojich podriadených o úlohách roznetovej hliadky (pozorovateľov). Označí im signály a zvolania. Po zaujatí stanovišťa organizuje jeho ženijné vybudovanie a maskovanie.

(3) Pri určovaní úloh pozorovateľom musí veliteľ roznetovej hliadky zabezpečiť kruhové pozorovanie terénu a prístupu k objektu pripravenému k ničeniu s dôrazom na smer predpokladaného nepriateľského útoku (obr.23 a 24) a stanoviť:

- stanovište pozorovateľa, spôsob a priestor pozorovania,
- činnosť pozorovateľa v prípade objavenia sa nepriateľa (nepovolanej osoby) v priestore pozorovania,
- povinnosti pozorovateľa k stráženému objektu, napr. sledovať kolísanie hladiny vody, sledovať dodržiavanie rýchlosti vozidiel pri prejazde po moste, ktorý je pripravený k ničeniu,
- signál a cestu pre odchod pozorovateľa do bezpečnej vzdialenosti pred zničením (odpálením náloží) objektu.

(4) Pri príprave dôležitých objektov k ničeniu, môžu byť pripravené k ničeniu aj ďalšie objekty predovšetkým na predpokladanom smere nepriateľského útoku s cieľom spomaliť jeho tempo útoku a získať čas pre zničenie hlavného(dôležitého) objektu (Obr. 24).

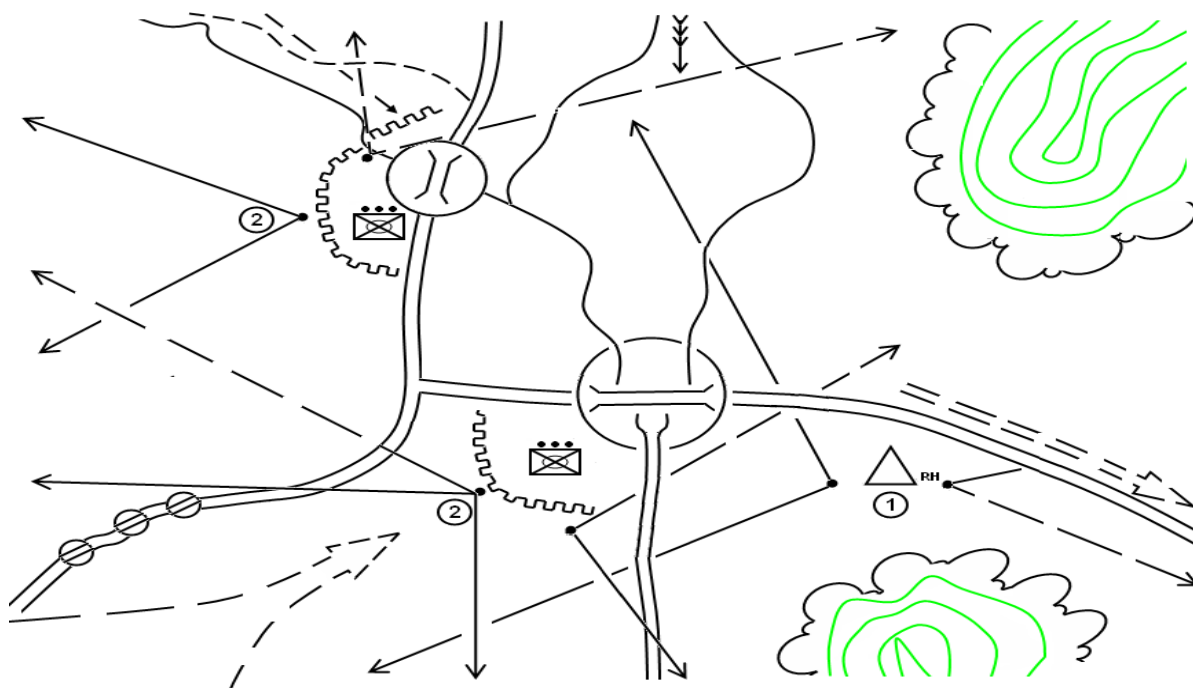

Obr. 23

Schéma stráženia cestného mostu pripraveného na ničenie

Čl.91

Veliteľ roznetovej hliadky je priamo podriadený veliteľovi skupiny prípravy ničenia a riadi sa pokynmi veliteľa mechanizovanej jednotky, ktorý vedie boj v priestore (na smere), kde sa nachádza objekt pripravený k ničeniu. Veliteľ mechanizovaného práporu alebo od neho poverený príslušník štábu, udržiava (nadväzuje) spojenie a vykonáva súčinnosť s veliteľom roznetovej hliadky, odovzdáva rozkazy na prevedenie objektu do vyššieho stupňa bojovej pohotovosti k ničeniu a k ničeniu objektu. Je výhodné, aby taktický veliteľ bol osobne prítomný na stanovišti roznetovej hliadky v okamžiku ničenia objektu. Všetky rozkazy k vykonaniu ničenia, akýchkoľvek trhacích prác a na odpálenie náloží vydáva oprávnený veliteľ a prostredníctvom veliteľa mechanizovanej jednotky a skupiny prípravy ničenia tieto rozkazy splní veliteľ roznetovej hliadky.

Obr. 24

Schéma stráženia dôležitého objektu a ďalších objektov pripravených na ničenie

(možný variant)

Legenda: 1 -Stanovište roznetovej hliadky

2 -Stanovište pozorovateľa

Palebný a pozorovací sektor:

—— hlavný

- - - - doplnkový

=== pochodová osa roznetovej hliadky po splnení úloh

Čl.92

Náčelník G3 brigády, je zodpovedný za naviazanie spojenia medzi taktickým veliteľom a veliteľom roznetovej hliadky. Taktický veliteľ je zodpovedný za včasné odovzdanie rozkazu oprávneného veliteľa k zničeniu objektu. Veliteľ roznetovej hliadky je zodpovedný za zničenie objektu v nariadenom čase. Veliteľ skupiny prípravy ničenia, ktorý určil veliteľa roznetovej hliadky, uvádza vo svojom rozkaze:

- a) Situáciu
  - 1. nepriateľské sily
  - 2. vlastné sily
  - 3. pričlenenie a vyčlenenie
  - 4. veliteľove hodnotenie
- b) úlohu roznetovej hliadky pred zničením objektu a po jeho zničení (zámer veliteľa)
- c) vykonanie
  - 1. ako vykonať úlohu
  - 2. koordinačné pokyny
- d) administratíva a logistika
  - 1. materiál a služby
  - 2. zdrav.evakuácia
  - 3. personálne zloženie
- e) velenie a spojenie
  - 1. velenie, riadenie a spojenie
  - 2. pochodovú os roznetovej hliadky po splnení úloh a priestor, kde sa zaradí k svojej jednotke.

Čl.93

Rozkazy a signály pre činnosť roznetovej hliadky sú predávané osobne príslušnými veliteľmi, písomne formou operačných rozkazov spojkami alebo spojovacími prostriedkami. Pri predávaní rozkazov spojovacími prostriedkami musí byť zabezpečená možnosť preverenia ich správnosti.

ŠTVRTÁ HLAVA ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čl.94

Pri organizovaní a vytváraní inej skupiny (oddielu) v priebehu boja k plneniu niektorých úloh ženijnej podpory podľa ustanovenia predpisu Ženijné zabezpečenie vševojskového boja (Vševojsk-2-2) je treba postupovať podľa všeobecných zásad:

- a) včas určiť úlohu, zloženie a materiálne a technické zabezpečenie malej ženijnej jednotky (skupiny, oddielu) k splneniu úloh v konkrétnej situácii.
- b) brať do úvahy vycvičenosť jednotky
- c) ak to umožnia časové podmienky pre plnenie úloh (taktická situácia), organizovať výcvik vytvorenej skupiny (oddielu) k zladeniu jej činnosti;
- d) dodržať ustanovenie predpisu Vševojsk-2-2 a iných odborných predpisov.

Čl.95

(1) Prípravu veliteľov malých ženijných jednotiek (skupín, oddielov) organizovať a vykonávať:

a) u poddôstojníkov podľa metodických pokynov a v rozsahu stanovenom veliteľom mechanizovanej brigády a veliteľom ženijného práporu s dôrazom na predmety prípravy a témy (cvičenia), ktoré sú rozhodujúce pre prípravu malých ženijných jednotiek (skupín), u ktorých sú veliteľmi;

b) u dôstojníkov v dobe, ktorá je určená pre ich prípravu. Zvlášťnu pozornosť venovať problematike výcviku a bojovému použitiu tých malých ženijných jednotiek (skupín a oddielov), u ktorých sú veliteľmi. Využívať základné formy ich prípravy, najmä samostatné štúdium a metodickú prípravu.

(2) Zdokonalovacia príprava veliteľov malých ženijných jednotiek (skupín a oddielov) sa organizuje a vykonáva pri každom poľnom výcviku a pri sústreďenom výcviku.

Čl.96

Pyrotechnické zabezpečenie (EOD) nasadenia bojových jednotiek

(1) V súčasnej dobe je veľmi dôležité, aby velitelia jednotiek poznali problematiku ochrany pred pyrotechnickými incidentmi, s ktorými sa môžu stretnúť pri vedení bojovej činnosti.

(2) Problematika odstraňovania a likvidácie výbušného výzbrojného materiálu je komplexne riešená pyrotechnickými špecialistami v súlade so STANAGOM 2389 a vojenským predpisom Del-27-4 „Bezpečnostné opatrenia pri práci s muníciou a výbušnínami a ničenie munície“ a Del-27-14 „Pyrotechnická činnosť“. Personál pyrotechnického prieskumu a pyrotechnického zabezpečenia musí byť vycvičený tak, aby dosahoval minimálne normy zručnosti v likvidácii výbušného výzbrojného materiálu špecifikované v STANAGU 2389.

(3) V rámci OS SR je výcvik v likvidácii výbušného výzbrojného materiálu organizovaný Veliteľstvom logistiky v podriadených výcvikových zariadeniach podľa služobnej pomôcky SP SVaP-3-výcv/6 – Programy výcviku pyrotechnikov.

(4) Aby boli výsledky pyrotechnického zabezpečenia efektívne, musia pyrotechnické (EOD) tímy spolupracovať s ostatnými jednotkami pozemných a vzdušných síl. Základom je podpora nepyrotechnických jednotiek. Základnou povinnosťou všetkých pyrotechnikov je dodržiavanie bezpečnostných opatrení na pracovisku v každodennej činnosti. K splneniu úlohy bezpečnosti podporovaných

(5) Zaistenie bezpečnosti je povinnosť veliteľov na všetkých úrovniach velenia. Velitelia musia zaujímať aktívne veliteľské postoje smerom k bezpečnosti. Prostredníctvom dôstojníka alebo poddôstojníka zodpovedného za bezpečnosť musia pripravovať bezpečnostný program jednotky a poľné bezpečnostné stále operačné postupy, ktoré sú zamerané na výchovu v uvedomovaní rizika a ktoré smerujú k predchádzaniu nehodám. Navrhujú veliteľovi opatrenia k zvyšovaniu bezpečnosti jednotky.

(6) Veliteľ pyrotechnického (EOD) tímu po dosiahnutí priestoru incidentu preberá zodpovednosť za likvidáciu a informuje podporované jednotky o bezpečnostných opatreniach. Podporované jednotky sú zodpovedné za bezpečnosť vlastného personálu a vyzbroja na základe informácií, ktoré poskytne veliteľ tímu.

(7) Veliteľ podporovanej jednotky musí odhadnúť riziko nebezpečenstva, zabezpečiť miesto a vyčkať do príchodu EOD tímu. Riadenie rizika znamená vykonanie krokov, ktoré zabezpečia odstránenie, zníženie alebo riadenie určitého stupňa rizika.

(8) Podporujúci tím (EOD) k likvidácii nevybuchnutého výbušného materiálu (UXO) vykonáva činnosť v prospech podporovaných jednotiek. Úspešná ochrana bojovej sily závisí od spolupráce medzi podporovanými a podporujúcimi jednotkami. Veliteľ EOD tímu zabezpečí miesto podľa pripraveného plánu zásahu v súčinnosti s veliteľom podporovanej jednotky.

(9) Ženisti, muničný personál, vojenská polícia, doprava, muničná služba, letecká doprava, hasiči a zdravotnícky personál, sú niektoré služby, ktoré môžu podporovať rozsiahle operácie na odstraňovanie UXO.

Čl.97

Využitie skúseností z medzinárodných mierových misií

(1) Vstupom SR do NATO vyvstala požiadavka pripravovať ženijné jednotky OS SR v súlade so požiadavkami pre spoločnú činnosť jednotiek. Ulohou je maximálne priblížiť spôsoby a metódy vykonávania úloh ženijnej podpory, využívať postupy pri plnení konkrétnych ženijných úloh s dôrazom na prekonávanie zátarás, odtarasovanie a čistenie priestorov od mín, prekonávanie vodných prekážok, jednotné označovanie pozemných mín a systémov, záznamov a hlásení o mínových poliach. Všetky tieto postupy vychádzajúce zo STANAGOV NATO sú implementované do doktrínálnych dokumentov, predpisov, operačných postupov a služobných pomôcok s požiadavkou, aby si ich velitelia ženijných jednotiek osvojili a pri výcviku presadili.

(2) Skúsenosti ženijných dôstojníkov a poddôstojníkov z mierových misií sú využívané jednak pri tvorbe dokumentov implementovaním nových postupov a metódik plnenia úloh ženijnej podpory, ako i pri samotnom výcviku ženijných jednotiek ženijného práporu a ženijných rôt brigád.

(3) Nasadenie ženijných špecialistov do jednotlivých misií musí byť mimo ich kvalitnej odbornej prípravy zabezpečené i psychickou odolnosťou pri prekonávaní nežiaducich psychických stavov. Preto je dôležité aby boli skúsenosti s pôsobením v misiách odovzdané v prospech ženijných jednotiek pri ich príprave na plnenie úloh ženijnej podpory.

Skratky a pojmy použité v predpise

Ad justovaná mína - fused mine
 Kontaktná mína - contact mine
 Magnetická mína - magnetic mine
 Mína položená rozptylovým spôsobom - scatterable mine
 Mína pokladaná na diaľku - remote delivery mine
 Ochranné mínové pole - protective minfield
 Protipechotné mínové pole - anti-personel minefield
 Protitankové mínové pole - antitank minefield
 Zmiešané mínové pole - mixed minefield
 Klamné mínové pole - phoney minefield
 Oddiel k zabezpečeniu pohybu (OZP) – movement support team (detachment)
 Úsek zatarasovania- obstacle belt
 Systém zátarás- barrier
 Aktívna mína - active mine
 Pasívna mína - pasive mine
 Skupina úprav ciest (SUC) - party on the organization route
 Priehrada (hrádza) -dam
 Ženijná prieskumná hliadka (Žps H) - engineer reconnaissance patrol
 Ženijná pozorovacia hliadka (ŽPozH) - engineer surverylance patrol
 Deštrukčný oddiel (DO) - demolition batttalion ,skupina (party)demolition party
 Jednotka ochrany ničeného objektu (JONO) - demolition guard
 Objekt pripravený na ničenie - charged demolition target
 Predbežne ničený objekt -preliminary demolition target
 Skupina prípravy ničenia (SkPN) - demolition party
 Roznetová hliadka (RH) - demolition firing party
 Odtarasovacia skupina - obstacle – clearing party,breaching party
 Sprievodná skupina - eskort party
 Bojové použitie pozemných mín - (land) mine warfare
 Čistenie cesty (trasy) - route clearance
 Hranice mínového poľa - minefield boudaries
 Hustota mínového poľa - minefield density
 Hustota zatarasovania - barrier density
 Nevýbušná zátarasa - constructed obstacle
 Cestná zátarasa - road block
 Klasifikácia cesty - route klasification
 Most cez suchú prekážku - dry gap bridge
 Nepravidelné pokladanie mín – randomminelaing, scatterable mine fild, scatterable mine laying

KN – kolesový nosič
PM-55 – prepravník mosta
AM-50 – automobilový most
AŽ – autožeriav
PZV – pojazdný zemný vrták
TNT – trhaviny
DEO – deštrukčný oddiel
DES- deštrukčná skupina
dr AM-50 – družstvo mostných automobilov
žkč – ženijne komunikačná čata
žtr – ženijná technická rota
žodmdr – ženijné odminovacie družstvo
ČPZ- čelná pochodová záštita
PV – pátracie vozidlo

Zdroje a materiály použité pri tvorbe predpisu

SPJ -3-9 (žen) - Terminologický slovník ženijnej podpory
STANAG 2991 - AAP-19 - Ženijný terminologický slovník NATO
SPJ – x-x - Zriaďovanie ženijných zátaras
SPG 3-11 (žen) – TDPS 32-03 Ženijná doktrína
SPG 3-13 (Všeob) -Vedenie vojenských operácií mechanizovanou brigádou
SPG 3-14 (Všeob) - Vedenie vojenských operácií práporom
Žen 2-3 - Ženijný prieskum
Žen 51-3 - Metodika prípravy ženijných jednotiek, veliteľov a štábov
Žen 29-2 - Míny a roznecovače
Žen 2-10 - Mínovanie s ostrým materiálom
Žen 2-16 - Vojenské hradske a cesty
Žen 2-7 - Výbušné zátarasy
Vševojsk -2-2 Ženijné zabezpečenie vševojskového boja
Vševojsk -2-3 Násilný prechod vodnej prekážky
STANAG 2485 - Operácie proti mýnam v pozemnom boji
STANAG 2017 - Rozkazy pre veliteľa ochrany ničeného objektu a veliteľa
roznetovej hliadky
STANAG 2036 - Pokladanie a označovanie pozemných mýn a systém záznamov
a hlásení o mýnových poliach
STANAG 2430 - Ženijné bojové správy a hlásenia
SP SVaP - 4 EOD/1 - Pyrotechnické zabezpečenie – likvidácia výbušného
výzbrojného materiálu (EOD)

OBSAH

	Strana
Úvod	3
Prvá hlava : <i>Všeobecné zásady</i>	4
Druhá hlava: <i>Organizácia, materiálne a technické zabezpečenie výcviku malých ženijných jednotiek, skupín a oddielov</i>	11
Tretia hlava : <i>Zásady bojového použitia malých ženijných jednotiek, skupín a oddielov</i>	25
Všeobecne	25
Oddiel k zabezpečeniu pohybu	25
Sprievodná skupina	34
Skupina pre úpravu ciest	37
Ženijná prieskumná hliadka	40
Ženijná pozorovacia hliadka	43
Ženijné jednotky v krycích silách	44
Ženijná jednotka pri podpore brigády v aeromobilnej operácii	47
Deštrukčná skupina (oddiel)	52
a) jednotka ochrany ničeného objektu	56
b)skupina prípravy ničenia	56
c)roznetová hliadka	56
Štvrtá hlava: <i>Záverečné ustanovenia</i>	60
<i>Zrušovacie ustanovenia a účinnosť</i>	62
Príloha 1: <i>Skratky a pojmy použité v predpise</i>	63
Príloha 2: <i>Zdroje použité pri tvorbe predpisu</i>	65

Zodpovedný funkcionár: plk. Ing. Ivan PACH

Redaktor: z. Ing. Emil SOJKA

Autorský kolektív: pplk. Ing. Miroslav Marcin, kpt. Ing. Róbert Császár, Ing. Emil SOJKA, mj. Ing. Dalibor JELÍNEK, por. Ing. Ján KECSKÉS, npor. Ing. Pavol ŽÍDEK, kpt. Ing. Rastislav DUBOVECKÝ, kpt. Ing. František MIHALOVIČ, npor. Ing. René HEČKO, npor. Ing. Róbert DLUGOŠ, kpt. Ing. Rastislav BARBUŠ, por. Ing. Ľubomír PAVÚK

Formálna úprava: Oddelenie tvorby predpisov odboru tvorby doktrín, štandardov a predpisov VePS OS SR,

Tlač: 5.kartoreprodukčná základňa Nemšová

Služobná pomôcka pridelená podľa rozdeľovníka

Schválené č. p.118/5–51/OdbTDŠaP

Do tlače schválené: 7. marca 2007
